

Пролетары ўсіх краін, злучайцеся!

МОЛАТАЎ Вячэлаў Міхailавіч—дэпутат Совета Саюза ад Молатаўскай акругі гор. Масквы.

ВАРАШЫЛАЎ Клімент Ефремавіч—дэпутат Совета Саюза ад Менскай акругі БССР.

СТАЛІН Іосіф Вісарыёнавіч—дэпутат Совета Саюза ад Сталінскай акругі гор. Масквы.

АНДРЭУ Андрэй Андreeвіч—дэпутат Совета Саюза ад Ашхабадской акругі Туркменской ССР.

МІКАЯН Анастас Іванавіч—дэпутат Совета Национальнасцей ад Ерэванскай-Сталінскай акругі Армянскай ССР.

ЧУБАР Влас Якаўлевіч—дэпутат Совета Саюза ад Харкаўскай сельскай выбарчай акругі Украінскай ССР.

КАГАНОВІЧ Лазар Майсеевіч—дэпутат Совета Саюза ад Ташкентскай-Ленінскай акругі Узбекской ССР.

КАЛІНІН Міхаіл Іванавіч—дэпутат Совета Национальнасцей ад Ленінградской акругі.

КАСІОР Станіслаў Вікенцьевіч—дэпутат Совета Саюза ад Кіеўскай-Ленінскай акругі Украінскай ССР

ЕЖОЎ Нікалаі Іванавіч—дэпутат Совета Саюза ад Горкаўскай-Ленінскай акругі гор. Гorkага.

ЖДАНАЎ Андрэй Александравіч—дэпутат Совета Саюза ад Балацкай акругі гор. Ленінграда.

РАБОТНІЦА І КАЛГАСНІЦА БЕЛАРУСІ

ДА ДВАЦЦАГODДЗЯ ВЧК—АДПУ—НКВД

У дзень 20-годдзя ВЧК—АДПУ—НКВД Совет Народных Камісараў Саюза ССР і Цэнтральны Камітэт ВКП(б) горача вітаюць работнікаў і байцоў НКВД, сумленна і самаадана выконаючых свой доўг перад совецкім народам па барацьбе са шпіянажам, шкодніцтвам, дыверсіяй.

СНК СССР і ЦК ВКП(б) жадаюць работнікам і байцам НКВД поўных поспехаў у іх работе па выкараненню ворагаў народа.

Няхай жыве НКВД, караючая рука совецкага народа!

СНК Саюза ССР.

ЦК ВКП(б).

ДЭПУТАТЫ СОВЕТА САЮЗА ВЯРХОУНАГА СОВЕТА СССР АД БЕЛАРУСКАЙ ССР

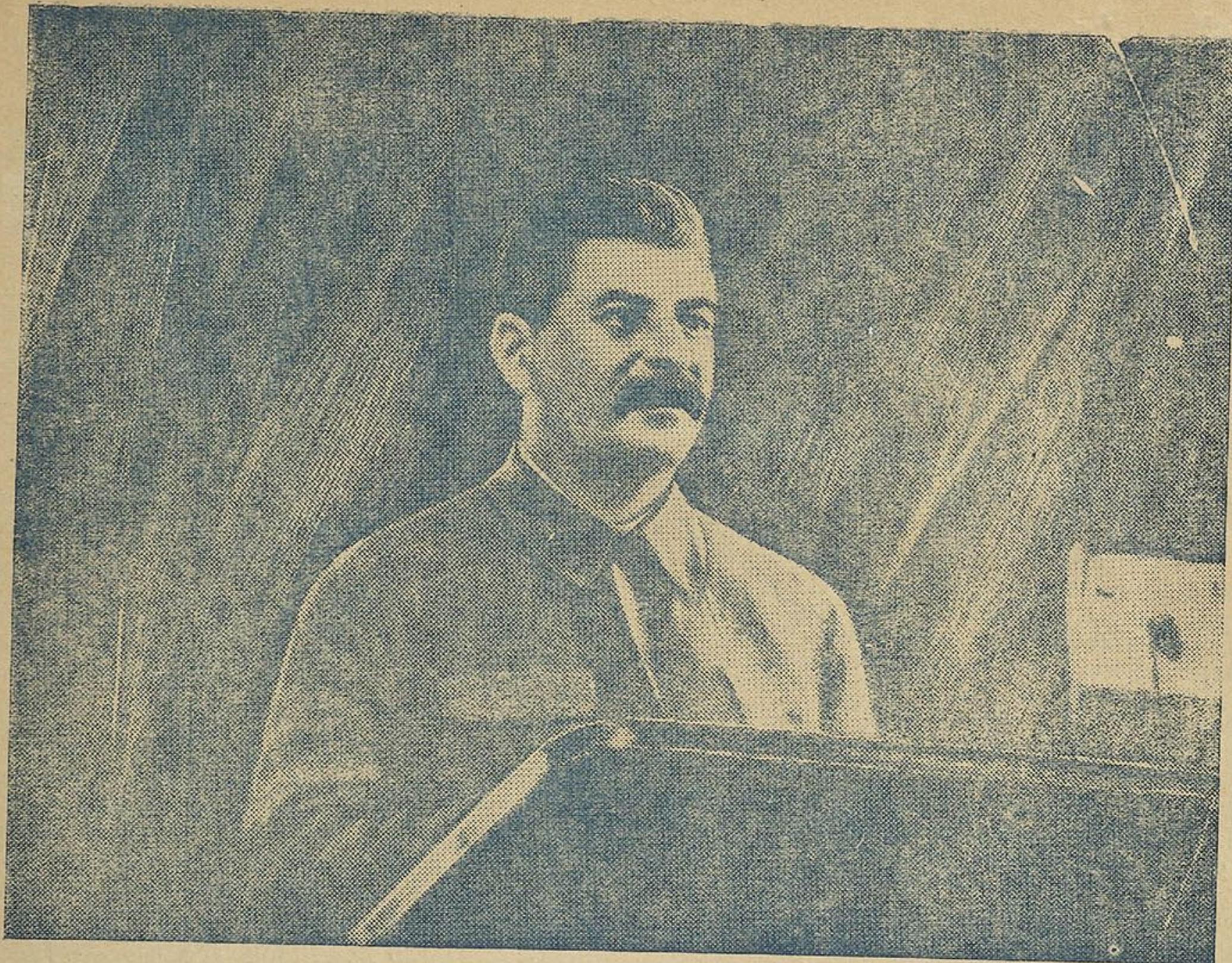
Варашылаў Клімент Ефрэмавіч—Менская гарадская акруга
Берман Барыс Давідавіч—Полацкая акруга
Багачова Ольга Ефімаўна—Віцебская гарадская акруга
Кавалёў Афанасій Фёдаравіч—Віцебская сельская акруга
Папкова Елізавета Ігнацьеўна—Лепельская акруга
Навіцкі Даніл Якаўлевіч—Аршанская акруга
Бялоў Іван Панфілавіч—Барысаўская акруга
Масленнікаў Іван Іванавіч—Магілеўская акруга
Макарэнка Сяргей Парфенавіч—Горацкая акруга
Батоўкін Нікіта Ермалаевіч—Клімавіцкая акруга

Абрамаў Александр Міхайлавіч—Менская сельская акруга
Лёліна Надзежда Сямёнаўна—Асіповіцкая акруга
Каровін Іван Сямёновіч—Бабруйская акруга
Іваноў Васілій Паўлавіч—Рагачоўская акруга
Наталевіч Нікіфар Якаўлевіч—Слуцкая акруга
Суганяка Нікалай Іосіфавіч—Мазырская акруга
Кулік Грыгорый Іванавіч—Рэчыцкая акруга
Волкаў Аляксей Аляксеевіч—Гомельская гарадская акруга
Альтшулер Грыгорый Вульфавіч—Гомельская сельская акруга

ДЭПУТАТЫ СОВЕТА НАЦЫЯНАЛЬНАСЦЕЙ ВЯРХОУНАГА СОВЕТА СССР АД БЕЛАРУСКАЙ ССР

Седых Васілій Якаўлевіч—Полацкая акруга
Лявіцкі Аляксей Міхайлавіч—Віцебская гарадская акруга
Власенка Кірыл Патапавіч—Віцебская сельская акруга
Мельнікаў Сяргей Пятровіч—Лепельская акруга
Жабрэў Іван Андрэевіч—Аршанская гарадская акруга
Шышкоў Васілій Фёдаравіч—Аршанская сельская акруга
Журанкова Екацярына Сяргееўна—Барысаўская гарадская акруга
Белая Елізавета Васільевічна—Барысаўская сельская акруга
Белкін Грыгорый Якаўлевіч—Горацкая акруга
Лісунова Ніна Пятроўна—Магілеўская гарадская акруга
Іваноў Александр Іванавіч—Магілеўская сельская акруга
Ганчароў Васілій Макаравіч—Клімавіцкая акруга
Еўменава Суклета Сілкаўна—Быхаўская акруга

Гарачоў Елісей Іванавіч—Асіповіцкая акруга
Ванеев Владзімір Грыгор'евіч—Менская гарадская акруга
Значонак Іван Трафімавіч—Менская сельская акруга
Кулагін Міхаіл Васільевіч—Слуцкая гарадская акруга
Рачок Софія Пятроўна—Слуцкая сельская акруга
Дзянісаў Сяргей Пракоф'евіч—Бабруйская акруга
Мінава Еўдакія Несцераўна—Жлобінская акруга
Маркін Дзмітрый Фёдаравіч—Мазырская гарадская акруга
Ермак Аляксей Васільевіч—Мазырская сельская акруга
Мацюшэнка Архіп Іванавіч—Рэчыцкая акруга
Фінагенав Міхаіл Цімафеевіч—Гомельская гарадская акруга
Астапаў Сямён Панцялейманавіч—Гомельская сельская акруга

11 снежня ў Дзяржаўным Акадэмічным ордэна Леніна Вялікім тэатры адбыўся перадвыбарчы сход выбаршчыкаў Сталінскай выбарчай акругі гор. Масквы. На сходзе выступіў з прамовай першы кандыдат у Вярхоўны Совет ССР, правадыр нарадаў Іосіф Вісарыёнакіч СТАЛІН, сустрэты бурымы і поўнымі захаплення прывітаниямі выбаршчыкаў. НА ЗДЫМКУ—таварыш СТАЛІН на трывуне.

ПРАМОВА тав. І. В. СТАЛІНА

на перадвыбарчым сходзе выбаршчыкаў сталінскай выбарчай акругі горада Масквы

11 снежня 1937 года ў Вялікім тэатры

Старшынствуючы: Слова прадастаўляеца на шаму кандыдату таварышу Сталіну.

З'яўленне на трывуне таварыша Сталіна сустрэкаеца выбаршчыкамі бурый авацый, якая працягваеца на працягу некалькіх мінuta. Уся зала Вялікага тэатра стоячи вітае таварыша Сталіна. З залы безупынна раздаюцца воклічы: „Няхай жыве вялікі Сталін, ура!”, „Тварцу самай дэмакратычнай у свеце совецкай Канстытуцыі таварышу Сталіну—ура!”, „Няхай жыве правадыр прыгнечаных усяго свету таварыш Сталін, ура!“.

СТАЛІН. Таварышы, прызнацца, я не меў на меры выступаць. Але наш паважаны Нікіта Сергеевіч, можна сказаць, сілком прыцягнуў мяне

сюды, на сход: скажы, кажа, добрую прамову. Аб чым сказаць, якую іменна прамову? Усё, што трэба было сказаць перад выбарамі, ужо сказана і перасказана ў прамовах нашых кіруючых таварышоў Калініна, Молатава, Варашылава, Кагановича, Ежова і многіх іншых адказных таварышоў. Што яшчэ можна дадаць да гэтых прамоў?

Патрабуюцца, гавораць, тлумачэнні па некаторых пытаннях выбарчай кампаніі. Якія тлумачэнні, па якіх пытаннях? Усё, што трэба было растлумачыць, ужо растлумачана і перарастлумачана ў вядомых зваротах партыі большэвікоў, комсамола, Усесаюзнага Цэнтральнага Совета Прафесіянальных Саюзаў, Асаавіяхіма, Камітэта па справах фізкультуры. Што яшчэ можна дадаць да гэтых тлумачэнняў?

Зразумела, можна было-б сказаць эдакую лёгкую прамову аб усім і ні аб чым (лёгкі смех). Магчыма, што такая прамова пазабавіла-б публіку. Гавораць, што майстры па такіх прамовах ёсьць не толькі там, у капиталістычных краінах, але і ў нас, у совецкай краіне. (**Смех, аплодысменты**). Але, па-першае, я не майстар па такіх прамовах. Па-другое, ці варта нам займацца справамі забавы. Цяпер, калі ва ўсіх у нас, большэвікоў, як гаворыцца, „ад работ поўны рот“. Я думаю, што не варта.

Ясна, што пры такіх умовах добрай прамовы не скажаш.

І усё-ж, калі ўжо я вышаў на трывалу, зразумела, прыходзіцца так ці інакш сказаць хоць-бы сёе-тое. (**Шумныя аплодысменты**).

Перш за ўсё я хацеў-бы прынесці падзяку (**апладысменты**) выбаршчыкам за давер'е, якое яны аказалі. (**Аплодысменты**).

Мяне выставілі кандыдатам у дэпутаты, і выбарчая камісія Сталінскай акругі совецкай сталіцы зарэгістравала мяне як кандыдата ў дэпутаты. Гэта, таварышы, вялікае давер'е. Дазвольце прынесці вам глыбокую большэвіцкую падзяку за тое давер'е, якое вы аказалі партыі большэвікоў, членам якой я з'яўляюся, і асабіста мне, як прадстаўніку гэтай партыі. (**Шумныя аплодысменты**).

Я ведаю, што значыць давер'е. Яно, натуральна, ускладае на мяне новыя, дадатковыя абавязкі і, стала-быць, новую, дадатковую адказнасць. Што-ж, у нас, у большэвікоў, не прынята адмаўляцца ад адказнасці. Я яе прымаю з ахвотай. (**Бурныя працяглыя аплодысменты**).

Са свайго боку я хацеў-бы запэўніць вас, таварышы, што вы можаце смела пакласціся на таварыша Сталіна. (**Бурная, доўга незмаўкаючая авацыя. Вокліч з залы: „А мы ўсе за таварышам Сталіным!“**). Можаце разлічваць на тое, што таварыш Сталін зможа выканаць свой абавязак перад народам (**апладысменты**), перад рабочым класам (**апладысменты**), перад сялянствам (**апладысменты**), перад інтэлігенцыяй. (**Аплодысменты**).

Далей, я хацеў-бы, таварышы, павіншаваць вас з наступающим усенародным святам, з днём выбараў у Вярхоўны Совет Савецкага Саюза. (**Шумныя аплодысменты**). Надыхдзячыя выбары—гэта не проста выбары, таварышы. Гэта сапраўды ўсенароднае свята нашых рабочых, нашых сялян, нашай інтэлігенцыі. (**Бурныя аплодысменты**). Ніколі ў свеце яшчэ не бывала такіх сапраўды свободных і сапраўды дэмакратычных выбараў, ніколі! Гісторыя не ведае другога такога прыкладу. (**Аплодысменты**). Справа ідзе не аб тым, што ў нас будуць выбары ўсеагульныя, роўныя, тайныя і прамыя, хаця ўжо гэта само па сабе мае вялікае значэнне. Справа ідзе аб тым, што ўсеагульныя выбары будуць праведзены ў нас, як найбольш свободныя выбары і найбольш дэмакратычныя ў паруцінні з выбарамі любой іншай краіны ў свеце.

Усеагульныя выбары праходзяць і маюць месца і ў некаторых капиталістычных краінах, так званих дэмакратычных. Але ў якой абстаноўцы там праходзяць выбары? У абстаноўцы класавых сутычак, у абстаноўцы класавай варожасці, у абстаноўцы даўлення на выбаршчыкаў з боку капиталістаў, памешчыкаў, банкіраў і іншых акул капі-

талізма. Нельга назваць такія выбары, нават калі яны ўсеагульныя, роўныя, тайныя і прамыя, зусім свабоднымі і зусім дэмакратычнымі выбарамі.

У нас, у нашай краіне, наадварот, выбары праходзяць узусім іншай абстаноўцы. У нас няма капиталістаў, няма памешчыкаў, стала-быць, і няма даўлення з боку маёмых класаў на немаёмных. У нас выбары праходзяць у абстаноўцы супрацоўніцтва рабочых, сялян, інтэлігенцыі, у абстаноўцы ўзаемнага іх давер'я, у абстаноўцы, я сказаў-бы, ўзаемнай дружбы, бо ў нас няма капиталістаў, няма памешчыкаў, няма эксплаатаціі і няма каму, уласна, давіць на народ для таго, каб сказіць яго волю.

Вось чаму наше выбары з'яўляюцца адзінмі сапраўды свободнымі і сапраўды дэмакратычнымі ва ўсім свеце. (**Шумныя аплодысменты**).

Такія свободныя і сапраўды дэмакратычныя выбары маглі ўзнікнуць толькі на глебе таржаства соцыялістычных парадкаў, толькі на базе таго, што ў нас соцыялізм не проста будуецца, а ўжо ўвайшоў у быт, у штодзённы быт народа. Год 10 таму назад можна было-б дыскутураць аб tym, ці можна ў нас будаваць соцыялізм, ці не. Цяпер гэта ўжо не дыскусійнае пытанне. Цяпер гэта пытанне фактаў, пытанне жывога жыцця, пытанне быту, які пранізвае ўсё жыццё народа. На нашых фабрыках і заводах працујуць без капиталістаў. Кіруюць работай людзі з народа. Гэта і называецца ў нас соцыялізмам на справе. На нашых паліях працујуць тружанікі зямлі без памешчыкаў, без кулакоў. Кіруюць работай людзі з народа. Гэта і называецца ў нас соцыялізмам у быту, гэта і называецца ў нас свободным, соцыялістычным жыццём.

Вось на гэтай базе і ўзніклі ў нас новыя, сапраўды свободныя і сапраўды дэмакратычныя выбары, выбары, прыкладу якім няма ў гісторыі чалавечтва.

Як-же пасля гэтага не павіншаваць вас з днём усенароднага таржаства, з днём выбараў у Вярхоўны Совет Савецкага Саюза! (**Бурная авацыя ўсёй залы**).

Далей я хацеў-бы, таварышы, даць вам параду, параду кандыдата ў дэпутаты сваім выбаршчыкам. Калі ўзяць капиталістычную краіну, то там паміж дэпутатамі і выбаршчыкамі існуе некаторыя своеасаблівасці, я сказаў-бы даволі дзіўныя адносіны. Пакуль ідуць выбары, дэпутаты зайдзяць з выбаршчыкамі, ліслівяць перад імі, клянуща ў вернасці, даюць кучу ўсякіх абяцанняў. Выходзіць, што залежнасць дэпутатаў ад выбаршчыкаў поўная. Як толькі выбары адбыліся і кандыдаты ператварыліся ў дэпутатаў,—адносіны змяніяюцца ў корані. Замест залежнасці дэпутатаў ад выбаршчыкаў, атрымліваецца поўная іх незалежнасць. Напрацягу чатырох або пяці год, г. зн. аж да новых выбараў, дэпутат адчувае сябе зусім свободным, незалежным ад народа, ад сваіх выбаршчыкаў. Ён можа перайсці з аднаго лагера ў другі, ён можа звярнуць з правільнай дарогі на неправільную, ён можа нават заблытацца ў некаторых махінаціях не зусім патрэбнага харектару, ён можа кувыркацца, як яму ўгодна,— ён незалежны.

Ці можна лічыць такія адносіны нармальнымі? Ні ў якім выпадку, таварышы. Гэту акаличнасць улічыла наша Канстытуцыя, і яна правяла закон, у сілу якога выбаршчыкі маюць права датэрмі-

Нова адклікаць сваіх дэпутатаў, калі яны пачынаюць фінціць, калі яны зварачваюць з дарогі, калі яны забываюць аб сваёй залежнасці ад народа, ад выбаршчыкаў.

Гэта выдатны закон, таварышы. Дэпутат павінен ведаць, што ён слуга народа, яго пасланец у Вярхоўны Совет, і ён павінен весці сябе па лініі, па якой яму дан наказ народам. Звярнуў з дарогі, выбаршчыкі маюць права патрабаваць назначэння новых выбараў, і дэпутата, звярнуўшага з дарогі, яны маюць права пракатаць на вараных, (Смех, аплодысменты). Гэта выдатны закон. Мая парада, парада кандыдата ў дэпутаты сваім выбаршчыкам, памятаць аб гэтым праве выбаршчыкаў,—аб праве датэрміновага адклікання дэпутатаў, сачыць за сваімі дэпутатамі, канграляваць іх і, калі яны ўздумаюць звярнуць з правільнай дарогі, змахнуць іх з плеч, патрабаваць назначэння новых выбараў. Урад абавязан назначыць новыя выбары. Мая парада—памятаць аб гэтым законе і скарыстаць яго пры выпадку.

Нарэшце, яшчэ адна парада кандыдата ў дэпутаты сваім выбаршчыкам. Чаго трэба наогул патрабаваць ад сваіх дэпутатаў, калі ўзяць з усіх магчымых патрабаванняў найбольш элементарныя патрабаванні?

Выбаршчыкі, народ павінны патрабаваць ад сваіх дэпутатаў, каб яны аставаліся на вышыні сваіх задач, каб яны ў сваёй работе не спускаліся да ўзроўню палітычных абываталіяў, каб яны аставаліся на пасту палітычных дзеячоў ленінскага тыпу, каб яны былі такімі-ж яснымі і пэўнымі дзеячамі, як Ленін (апладысменты), каб яны былі такімі-ж бясстрашнымі ў баю і бязлітаснымі да ворагаў народа, якім быў Ленін (апладысменты), каб яны былі свободны ад усякай панікі, ад усякага падабенства панікі, калі справа пачынае ўскладняцца і на гарызонце вырысоўваецца якая-небудзь небяспека, каб яны былі гэтак-жа свободны ад усякага падабенства панікі, як быў свободны Ленін (апладысменты), каб яны былі гэтак-жа мудры і непаспешлівы пры вырашэнні складаных пытанняў, дзе патрэбна ўсебаковая арыентацыя і ўсебаковы ўлік усіх плюсаў і мінусаў, якім быў Ленін (апладысменты), каб яны былі гэтак-жа праўдзівы і чэсны, якім быў Ленін (апладысменты), каб яны гэтак-жа любілі свой народ, як любіў яго Ленін. (Аплодысменты).

Ці можам мы сказаць, што ўсе кандыдаты ў дэпутаты з'яўляюцца іменем такога роду дзеячамі? Я гэтага не сказаў-бы. Усякія бываюць людзі на свеце, усякія бываюць дзеячы на свеце. Ёсьць людзі, аб якіх не скажаш, хто ён такі, ці то ён добры, ці то ён дрэнны, ці то мужны, ці то

трусаўты, ці то ён за народ да канца, ці то ён за ворагаў народа. Ёсьць такія людзі і ёсьць такія дзеячы. Яны ёсьць і ў нас, сярод большэвікоў. Самі ведаце, таварышы, сям'я не без урода (смех, аплодысменты). Аб такіх людзях няпэўнага тыпу, аб людзях, якія нагадваюць хутчэй палітычных абываталіяў, чым палітычных дзеячоў, аб людзях такога няпэўнага, неаформленага тыпу даволі трапна сказаў вялікі рускі пісьменнік Гоголь: „Людзі, гаворыць, няпэўныя, ні тое, ні сёе, не зразумееш, што за людзі, ні ў горадзе Багдан, ні ў сяле Селіфан“. (Смех, аплодысменты). Аб такіх няпэўных людзях і дзеячах таксама даволі трапна гаворыцца ў нас у народзе: „Так сабе чалавек—ні рыба, ні мяса“ (агульны смех, аплодысменты), „Ні богу свечка, ні чорту качарга“. (Агульны смех, аплодысменты).

Я не могу сказаць з поўнай упэўненасцю, што сярод кандыдатаў у дэпутаты (я вельмі выбачаюся перад імі, вядома) і сярод нашых дзеячоў няма людзей, якія нагадваюць хутчэй за ўсё палітычных абываталіяў, якія нагадваюць па свайму характару, па сваёй фізіяноміі людзей такога тыпу, аб якіх гаворыцца ў народзе: „Ні богу свечка, ні чорту качарга“. (Смех, аплодысменты).

Я хацеў-бы, таварышы, каб вы ўплывалі сістэматычна на сваіх дэпутатаў, каб ім унушалі, што яны павінны мець перад сабой вялікі вобраз вялікага Леніна і падражаць Леніну ва ўсім. (Аплодысменты).

Функцыі выбаршчыкаў не канчаюцца выбарамі. Яны прадаўжаюцца на ўесь перыяд існавання Вярхоўнага Совета данага склікання. Я ўжо гаварыў аб законе, які дае права выбаршчыкам на датэрміновае, адкліканне сваіх дэпутатаў, калі яны зварачваюць з правільнай дарогі. Стала быць, абавязак і права выбаршчыкаў заключаюцца ў тым, каб яны ўесь час трymалі пад контролем сваіх дэпутатаў і каб яны унушалі ім—ні ў якім разе не спускацца да ўзроўню палітычных абываталіяў, каб яны—выбаршчыкі унушалі сваім дэпутатам—быць такімі, якім быў вялікі Ленін. (Аплодысменты).

Такая, таварышы, мая другая парада вам, парада кандыдата ў дэпутаты, сваім выбаршчыкам. (Бурныя, доўга незмаўкаючыя аплодысменты, якія пераходзяць у авацыю. Усе ўстаюць і зварачваюць свае позіркі ва ўрадавую ложу, куды праходзіць таварыш Сталін. Раздаюцца воклічы: „Вялікаму Сталіну—ура!“, „Таварышу Сталіну—ура!“, „Няхай жыве таварыш Сталін, ура!“, „Няхай жыве першы ленінец—кандыдат у дэпутаты Совета Саюза—таварыш Сталін! Ура!“).

Дзень 12 снежня навекі застанеца ў памяці народа як дзень вялікага таржества перамоги шага соцыялізма, як троумф палітыкі Ленінска-Сталінскай партыі.

ПАВЕДАМЛЕННЕ ЦЭНТРАЛЬНАЙ ВЫБАРЧАЙ КАМІСІИ

АБ КОЛЬКАСЦІ ВЫБАРШЧЫКАЎ, ГАЛАСАВАУШЫХ ЗА КАНДЫДАТАЎ БЛОКА КОМУНІСТАЎ І БЕСПАРТЫЙНЫХ НА ВЫБАРАХ У ВЯРХОУНЫ СОВЕТ СССР 12 СНЕЖНЯ 1937 года

На працягу 15 і 16 снёжня 1937 года ў Цэнтральную выбарчую камісію паступілі даныя адраду аддалёных выбарчых участкаў, ад паяздоў і паходаў у шляху, ад якіх да гэтага часу не было поўных звестак. У сувязі з гэтым колькасць выбаршчыкаў па СССР канчаткова вызначылася ў 94.138.159 чалавек (на 498.681 чал. больш, чым было абвешчана 15 снёжня) роўна як павялічылася колькасць прымаўших удзел у галасаванні да 91.113.153 чалавек (на 793.807 чал. параўнальная з тым, што было абвешчана 15 снёжня), што складае 96,8% да ліку выбаршчыкаў.

Атрыманне ўказанных даных дала Цэнтральную выбарчай камісіі магчымасць падагуліць колькасць галасоў, паданых па ўсіх акругах, ЗА кандыдатаў блока комуністаў і беспартыйных.

Ва ўсіх выбарчых акругах па выбарах у Совет Саюза ЗА кандыдатаў блока комуністаў і беспартыйных галасавала 89.844.271 чал., што складае

98,6% усяго ліку прымаўших удзел у галасаванні. Бюлетэняў, якія прызнаны несапраўднымі на падставе арт. 90 „Палажэння аб выбарах у Вярхоуны Совет СССР“ аказалася 636.808. Бюлетэняў, у якіх закрэслены прозвішчы кандыдатаў,—632.074.

Ва ўсіх выбарчых акругах па выбарах у Совет Нацыянальнасцей ад саюзных рэспублік за кандыдатаў блока комуністаў і беспартыйных галасавала 89.063.169 чалавек, што складае 97,8% усяго ліку прымаўших удзел у галасаванні. Бюлетэняў, якія прызнаны несапраўднымі на падставе арт. 90 „Палажэння аб выбарах у Вярхоуны Совет СССР“, аказалася 1.487.582. Бюлетэняў, у якіх закрэслены прозвішчы кандыдатаў—562.402.

Па асобных саюзных рэспубліках вынікі выбараў у Совет Саюза і ў Совет Нацыянальнасцей (ад саюзных рэспублік) даюцца ў наступнай табліцы:

НАЗВА САЮЗНАЙ РЭСПУБЛІКІ	Лік выбаршчыкаў	Удзельнічала ў галасаванні		Галасавала за кандыдатаў блока комуністаў і беспартыйных			
		У абсалют- ных лічбах	У % да ліку выбар- шчыкаў	У Совет Саюза		У Совет Нацыя- нальнасцей	
				У абсалют- ных лічбах	У % да ліку га- ласа- ваўших	У абсалют- ных лічбах	У % да ліку га- ласа- ваўших
РСФСР	60.571.292	58.623.335	96,8	57.687.755	98,4	57.142.882	97,5
Украінская ССР	17.539.876	17.156.273	97,8	16.980.303	99,0	16.799.399	97,9
Беларуская ССР	3.007.342	2.929.666	97,4	2.892.815	98,7	2.884.244	98,4
Азэрбайджан. ССР	1.648.877	1.577.117	95,6	1.564.183	99,2	1.555.523	98,6
Грузінская ССР	1.940.547	1.866.189	96,2	1.849.932	99,1	1.847.367	99,0
Армянская ССР	620.220	596.675	96,2	592.146	99,2	592.682	99,3
Туркменская ССР	691.925	651.962	94,2	647.345	99,3	644.329	98,8
Узбекская ССР	3.548.441	3.319.216	93,5	3.286.897	99,0	3.274.473	98,6
Таджыкская ССР	774.864	738.099	95,3	728.656	98,7	726.064	98,4
Казахская ССР	2.995.367	2.901.072	96,9	2.882.844	99,4	2.862.726	98,7
Кіргізская ССР	799.408	753.549	94,3	731.395	97,1	733.480	97,3
Разам па СССР .	94.138.159	91.113.153	96,8	89.844.271	98,6	89.063.169	97,8

Ва ўсіх выбарчых акругах па выбарах у Совет Нацыянальнасцей ад аўтаномных рэспублік, аўтаномных абласцей і нацыянальных акруглік выбаршчыкаў складае 10.353.188 чалавек. У галасаванні прынялі ўдзел 9.954.133 чалавекі, г. зн. 96,2%. За кандыдатаў блока комуністаў і беспартыйных галасавала ў гэтых акругах 9.757.435 чалавек, г. зн. 98,0% усяго ліку прымаўших удзел у галасаванні. Бюлетэняў, якія прызнаны несапраўд-

нымі на падставе арт. 90 „Палажэння аб выбарах у Вярхоуны Совет СССР“ аказалася 61.784. Бюлетэняў, у якіх закрэслены прозвішчы кандыдатаў,—134.914.

ЦЭНТРАЛЬНАЯ ВЫБАРЧАЯ
КАМІСІЯ ПА ВЫБАРАХ
У ВЯРХОУНЫ СОВЕТ СССР.

БЛІСКУЧАЯ ПЕРАМОГА

Вярхоўны Совет СССР—вышэйшы орган дзяржавай улады—абран. Дзень 12 снежня 1937 г. увойдзе ў гісторыю, як дзень таржаства соцыялістычнага дэмакратызма. У гэты дзень совецкі народ прадэманстраваў сваё палітычнае і маральнае адзінства, сваю адданасць вялікай партыі большэвікоў, сваю згуртаванасць вакол правадыра партыі і народа—таварыша СТАЛІНА.

Совецкі народ ішоў да выбарчых урнаў з вялікім уздымам, паказаючы сваю свядомасць і арганізаванасць.

Пры выбарах Вярхоўнага Совета СССР ажыццёўлены прынцыпы ўсеагульнага, роўнага і права выбарчага права пры тайным галасаванні. Ніколі ў свеце не было такіх свободных і дэмакратычных выбараў. Такія выбары маглі адбыцца толькі ў СССР, які зацвердзіў новыя соцыялістычныя прынцыпы. Ніколі ў свеце не было ўрада, палітыка якога быў адобрана такой колькасцю галасоў, як у Совецкім Саюзе.

У выбарах Вярхоўнага Совета СССР удзельнічала 91 мільён 113 тысяч 153 чалавекі, што складае 96,8% ад агульнай колькасці грамадзян, якія карыстаюцца правам голаса. Пагалоўнымі удзелам у выбарах і аднадушным галасаваннем за кандыдатаў блоку комуністаў і беспартыйных совецкіх народ наглядна паказаў усяму свету, што наша совецкая дэмакратыя ёсьць дэмакратыя для ўсяго народа, у той час, як усякая буржуазная дэмакратыя існуе для кучкі багатых, эксплаатуючых мільённых мас.

Увесь свет убачыў сілу Совецкага Саюза, убачыў і адчуў, што такое свободны совецкі народ, якія яго арганізаванасць, актыўнасць. Крыніца высокай актыўнасці народа закладзена ў свободнай працы, у соцыялізме, які ўвайшоў у быт, у свядомасць працоўных.

Народ паслаў у Вярхоўны Совет лепшых сваіх сыноў і дачок, выхаваных комуністычнай партыяй. Усе 1143 дэпутаты з'яўляюцца кандыдатамі блока комуністаў і беспартыйных. Першым дэпутатам у Вярхоўны Совет выбран Іосіф Вісарыёнаківіч СТАЛІН. Яго выбіралі выбарчыкі Сталінскай выбарчай акругі г. Масквы, але з яго імем на вуснах ішоў да выбарчых урнаў кожны выбарчык, за яго галасаваў увесь совецкі народ.

З велізарным энтузіязмам галасавалі выбарчыкі г. Менска за свайго кандыдата ў дэпутаты Совета Саюза—вернага саратніка таварыша Сталіна—жалезнага наркома, першага маршала Совецкага Саюза—Клімента Ефрэмавіча Варашылава.

Галасуючы за любімага наркома, выбарчыкі Менска галасавалі за наша ўспехі, за соцыялізм, за вялікага Сталіна, за магутнасць любімай радзімы.

Выбарчыкі дружна галасавалі за ўсіх кандыдатаў, вылучаных блокам комуністаў і беспартыйных.

Сярод дэпутатаў у Вярхоўны Совет—855 комуністаў і 288 беспартыйных. Гэта лепшыя прадстаўнікі ўсяго совецкага народа, выхаваныя партыяй Леніна—Сталіна.

Значнае месца ў Вярхоўным Совете па праву заняла совецкая жанчына. Сярод дэпутатаў 184 жанчыны—гэта самы яскравы доказ магутнай сілы Сталінскай Канстытуцыі, у якой запісаны

выдатныя права для совецкіх жанчын—выбіраць і быць абранымі.

Сярод дэпутатаў ёсьць людзі вядомыя: палітычныя і дзяржаўныя дзеячы, сусветныя вучоныя, любімыя пісьменнікі, выдатныя артысты, герой-лётчыкі, камандзіры непераможнай Чырвонай Арміі, перадавыя інжынеры, славуныя стаханаўцы прадпрыемстваў, работнікі соцыялістычнага земляробства і інш.

Совецкія выбарчыкі галасавалі не толькі за данага кандыдата, але перш за ўсё яны галасавалі за туго палітыку, якая праводзіцца комуністычнай партыяй. Совецкія выбарчыкі галасавалі за мірную працу, за сваё герайчнае мінулае, за радаснае сучаснае і светлае будучае. Яны галасавалі супроты фашызма, супроты капіталізма, супроты драпежніцкіх войн, супроты трацкісцка-бухарынскіх бандытаў.

Выбары скончаны. Совецкі народ выказаў дэпутатам сваё давер'е, а давер'е народа—гэта самы высокі гонар. „Толькі народ бяссмертны,—гаворыць таварыш Сталін,—усё астатніе—пераходзячэ. Пагэтаму трэба ўмець даражыць давер'ем народа“.

Даражыць давер'ем народа—такая запаведзь, якой павінен кіравацца кожны дэпутат.

У сваёй бліскучай прамове, сказанай напярэдадні выбараў на сходзе выбарчыкаў Сталінскай выбарчай акругі, таварыш Сталін яркімі штырхамі намаляваў ablічча палітычнага дзеяча ленінскага тыпу.

„Выбарчыкі, народ павінен патрабаваць ад сваіх дэпутатаў, каб яны аставаліся на вышыні сваіх задач, каб яны ў сваёй рабоце не спускаліся да ўзроўню палітычных абываталіяў, каб яны аставаліся на пасту палітычных дзеячаў ленінскага тыпу, каб яны былі такімі-ж яснымі і пэўнымі дзеячамі, як Ленін, каб яны былі такімі-ж бясстрашнымі ў баю і бязлітаснымі да ворагаў народа, якім быў Ленін...“

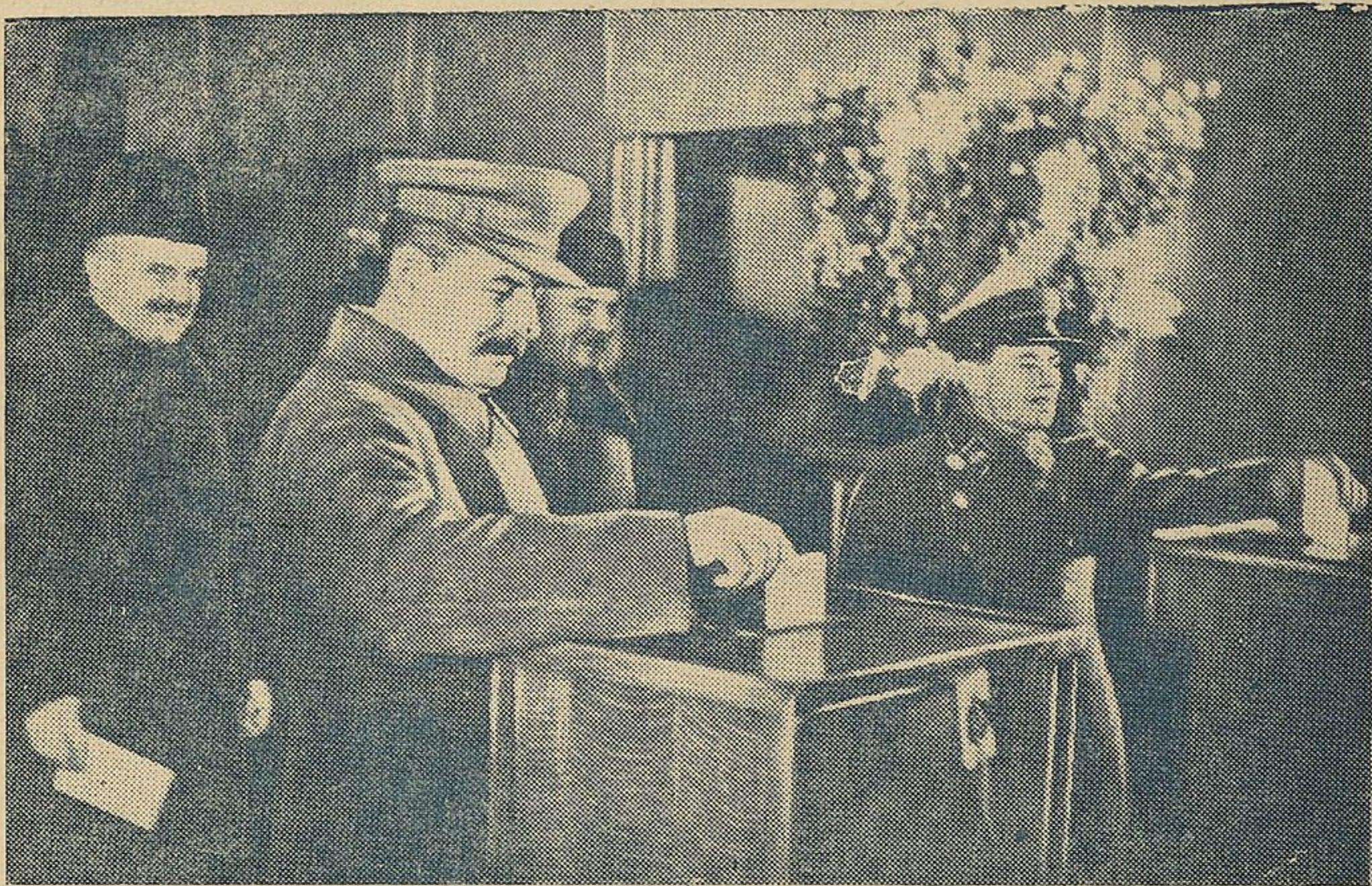
У гэтых словах таварыша Сталіна выражаны патрабаванні народа да сваіх выбранікаў. Якая велізарная розніца паміж совецкімі дэпутатамі, звязанымі з народам, вышавшымі з нетраў народу, і дэпутатамі буржуазных парламентаў! Да выбараў там дэпутаты даюць выбарчыкам кучу хлуслівых абяцанняў, ліслівіць перад імі. Але як толькі прыйшлі выбары, дэпутат вядзе сябе, як яму хоцца, забывае аб абяцаннях і аб сваіх выбарчыках. Нашы-ж дэпутаты з'яўляюцца пасланікамі народа і павінны выполніць наказ выбарчыкаў.

Бліскучая перамога блока комуністаў і беспартыйных на выбараў Вярхоўнага Совета—падзея сусветнага гісторычнага значэння. Вестка аб гэтай перамозе распаўсюдзілася па ўсіх краінах. Усё прагрэсіўнае перадавое чалавецтва раздзяляе радасць нашай перамогі.

Гэтыя выбары адкрываюць новую старонку ў барацьбе за далейшае ўмацаванне Совецкага Саюза—аплота міра і надзеі працоўных усяго зямнога шара. Аднадушна аддаў свае галасы за кандыдатаў блока комуністаў і беспартыйных совецкіх народ. Гэтым ён нанес рашучы ўдар фашысцкім падпальшчыкам вайны, трацкісцка-бухарынскімі бандытам, шпіёнам, шкоднікам і дыверсантам.

Няхай жыве Вярхоўны Совет Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік!

СОВЕЦКІ НАРОД ГАЛАСАВАУ

ВЫБАРЫ Ў ВЯРХОУНЫ СОВЕТ СССР У МАСКВЕ. НА ЗДЫМКУ: таварыш Іосіф Вісарыёнаўіч СТАЛІН апускае канверт са сваімі выбарчымі бюлетеянямі ў урну 58-га выбарчага ўчастка Ленінскай выбарчай акругі горада Масквы. Злева—таварыш В. М. Молатаў, справа—таварышы К. Е. Варашилаў і Н. І. Ежоў. Фото С. Ласкутова (СФ).

Незабыўны дзень

Хіба можна расказаць або апісаць тое пачуццё, якое я перажыла ў дзень выбараў 12 снежня? Не, нельга перадаць гэта словам! Многа год я пражыла на свеце і ўпершыню адчула такую радасць.

Да выбараў я доўга рыхтавалася. У весь час я наведвала гурток. З вялікай ахвотай хадзіла на ўсе сходы выбаршчыкаў, якія праводзіліся ў тым памяшканні, дзе я працую. Пра выбары я ўсё ведала: і як галасаваць, і за каго галасаваць, і хто яны такія нашы кандыдаты. Дзень 12 снежня я з радасцю чакала. У ноч з 11 на 12 снежня ад радасці не спалася. Я прадумвала ўсё сваё жыццё. Мне ўспомнілася тое гора і пакуты, якія я перажыла за свае 87 гадоў.

З самых ранніх год я пайшла працаўца на кулакоў і памешчыкаў, працевала многа і ўсё баялася, каб не прагнілі з работы за тое, што дрэнна працую, з сіл выбівалася. За работу ат-

рымоўала мала, ніхто не цікавіўся май жыццём. Жыла ў жудасных умовах і ў гэтых умовах выхоўала сваіх дзяцей.

Жыццё маё змянілася пасля рэвалюцыі. Адразу я пачала жыць роўнапраўным шчаслівым жыццём, якім жыву і зараз. Не гледзячы на свае гады, я адчуваю сябе яшчэ зусім здаровай і здольнай працаўца. Я не хачу пайсці на чыё-небудзь утрыманне. Я сама зарабляю столькі, што мне хапае. Я стаханаўка, працую па-стаханаўску, таму што праца зараз радасць, гонар. Мяне прэміруюць па некалькі разоў у год, пасылаюць адпачываць у дамы адпачынку. Май жыццём цяпер цікавіцца. Часта да мяне на кватэру заходзяць з нашага мясцкома. Нядайна выклейлі мне пакой.

Я вельмі ганаруся, што я разам з усімі працую на карысць нашай радзімы і што старасць у мяне не адзінокая.

Часта я расказваю сваім унукам і праунукам аб ранейшым жыцці. Яны толькі плячмі падсказаюць. Дзеці мае і ўнукі ўсе працуюць, жывуць добра, заможна і радасна, а ў праунуках і казаць няма чаго. Яны-ж нарадзіліся пад Сталінскай зоркай. Усяго ім хапае, а ў іх клапоціца дзяржава, для іх з самага ранняга ўзросту і яслі, і сады, і школы—усё тое, а ў чым мы і не ведалі ў сваім дзяцінстве.

Бачачы ўсё гэта жыццё, мне асабліва было радасна ў дзень 12 снежня, і таму я галасавала за тав. Варашилава і тав. Ванеева. Я ведала, што, галасуючы за іх, я галасавала за большэвіцкую партню, за таварыша Сталіна, які даў нам усім, май унукам і праунукам, такое доўгачаканае жыццё.

Лёліч Александра Антонаўна.

гор. Менск.

ЗА ПАРТЫЮ ЛЕНИНА—СТАЛІНА

Неперадаваемая радасць

У час, калі ўвесь наш вялікі народ з радасцю і лікаваннем адзначае яшчэ адну новую перамогу, дасягнутую большэвіцкай партыяй і соцыялістычнай радзімай, калі бліскучыя рэзультаты выбараў, выдатная перамога блока комуністаў і беспартыйных гаворыць сама за сябе, мне таксама хочацца расказаць, хоць не пра ўсё, а пра самы шчаслівы дзень свайго жыцця ў 1937 г.

Праўду кажучы, у мяне не адзін толькі шчаслівы дзень, а палова майго жыцця з'яўляецца шчаслівай,— усе дваццаць год, пражытых пры совецкай уладзе.

Хіба-ж гэта не радасць, калі я, як і ўсе жанчыны Совецкага Саюза, маю права на працу, на асвету, на адпачынак і магу удзельнічаць ва ўсіх галінах грамадскага, палітычнага і культурнага жыцця. Я стаханаўка, наройні з усімі мужчынамі і жанчынамі працую на заводзе „Боль-

шэвік“. У работе прыкладная, ад грамадска-палітычнага жыцця завода не адстаю. З 1930 г. з'яўляюся членам горсовета. У гэтым годзе абраў членам цэхавага камітэта, старшынёй дэпутацкай групы. Мужа майго паслалі вучыцца ў Маскоўскую Промакадэмію. Хіба і гэта не радасць.

Мяне вылучылі даверанай асобай пры 67-м участку — гэта таксама вялікая радасць. Але большай радасці, большага шчасця я не адчувала, як пры сустрэчы з славным наркомам абароны, лепшым сталінцам — Кліментам Ефрэмавічам Варашылавым.

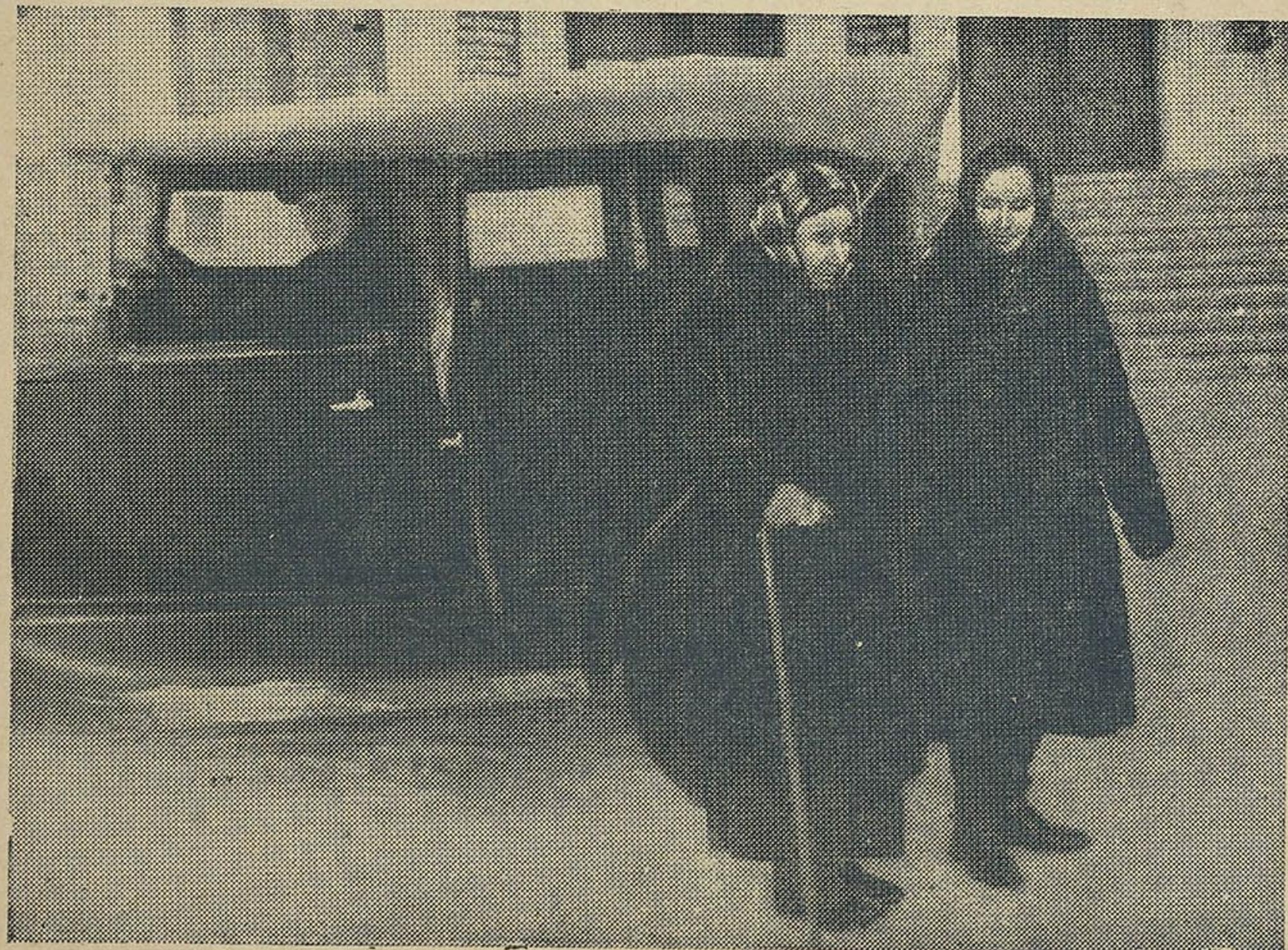
Гэта было 7 снежня. Выбаршыкі г. Менска сустрэліся з сваім кандыдатам у дэпутаты Совета Саюза. На стадыёне „Дынамо“ сабралася звыш 120 тысяч чалавек. Кожнаму хацелася пабачыць свайго кандыдата, пачуць яго блізкія, простыя слова. Мне асабліва пашчаслівіла-

ся,— я была на tryбуне. Я выступала на мітынгу з прывітаннем любімаму наркому. Маёй радасці не было канца. З'явіўся таварыш Варашылаў.

Надышло 12 снежня — дзень выбараў. Далёка да 6 гадзін у чакальным пакоі сабраліся выбаршыкі. Кожнаму хацелася хутчэй прагаласаваць, аддаць свой голас таварышам Варашылаву і Ванееву. Дый мне самой хацелася хутчэй аддаць голас таму чалавеку, кандыдатуру якога я першая высунула на сваім заводзе і па ўсяму гораду кандыдатам у дэпутаты.

Выбары прайшлі. Нашы кандыдаты сталі дэпутатамі. Я хацела ў час усенароднай урачыстасці паслаць нашым дэпутатам сваё стаханаўскае пажаданне самай найлепшай большэвіцкай работы.

Стаханаўка з-да „Большэвік“
Хвашчэўская.

Выбары ў Вярхоўны Совет Саюза ССР. НА ЗДЫМКУ 14 выбарчы ўчастак г. Менска прывёз на машинах свайго выбаршыка 70-гадовую Дынэрштэйн для галасавання.

Фото Фрыдмана—Белсаюзфото.

ВЫДАТНАЯ ПЕРАМОГА СТАЛІНСКАГА БЛОКА КОМУНІСТАЎ і БЕСПАРТЫЙНЫХ

ДЗЯКУЙ ТАВАРЫШУ СТАЛІНУ!

Цяжкае і праклятае жыццё было раней. Асабліва яно было дрэнным для працоўнай жанчыны. Мне самой прышлося з 9-гадовага ўзросту пайсці працаўца на завод. А праца была катаржная—ад цёмнага і да цёмнага прыходзілася гнуць спіну. Мой месачны заработка складаў 3 рублі, прычым і з гэтага многа вылічвалі. Гаспадар за ўсякую дробязь накладаў штрафы.

Жыццё перамянілася пры совецкай уладзе. З 1928 года я працую на шклозаводзе „Октябр“ у шліфавальным цеху ўпакоўшчыцай. Сваю работу я асвоіла вельмі добра. Норму заўсёды перавыконваю.

У асобныя дні я ўпакоўвала па 8 тысяч шкел „Берлінка“ № 7, што складае 250 процентаў нормы.

Зараз для мяне небывалая радасць. Я назначана начальнікам змены ў шліфцэху. Ужо першыя дні работы паказваюць, што з работай я магу справіцца.

З вялікай радасцю я чакала 12 снежня—дня выбараў у Вярхоўны Совет СССР. І вось настаў той дзень. Я, падышоўшы да урны, апусціла свой бюлетэнь за кандыдатаў па Асіповіцкаму выбарчаму округу тт. Лёліну і Гарачова—вернага сына і дачку нашай радзімы.

Кавалёва Насця Фёдараўна.
Шклозавод „Октябр“, Осіповіцкага р-на.

Дзень выбараў ў Вярхоўны Совет СССР. НА ЗДЫМКУ: ордэнаносец т. Чэртова—стаханаўка ф-кі „Октябр“ (Менск) ля выбарчай урны.
Фото Прывальскага. Белсаузфото.

8

ВЫДАТНЫЯ РЭЗУЛЬТАТЫ

У сваёй прамове таварыш Сталін абрысаваў, якім павінен быць абранец совецкага народа. Нельга было без хвалявання слухаць гэту прамову, і таму, калі я 12 снежня апускала свой бюлетэнь у выбарчую урну, мае думкі, мае лепшыя пачуцці, пачуцці любви і адданасці былі звернуты да вялікага Сталіна, які вядзе нас ад адной перамогі да другой.

Дзень 12 снежня 1937 года на ўсё жыццё застанецца ў майі памяці. Гэты дзень быў для мяне, як і для ўсіх працоўных, найвялікшым святам. У гэты дзень я галасавала за тав. Варашылава і тав. Ванеева. Але ведала, што, галасуючы за гэтых кандыдатаў, я галасую за ма-гутнасць нашай радзімы, за далейшы яе росквіт, за шчаслівае жыццё ўсіх народаў.

Не прыйшла адна радасць і хваляванне, як сэрца напоўнілася другой. Цэнтральная выбарчая камісія паведаміла аб выніках выбараў у Вярхоўны Совет і Совет Нацыянальнасцей. З паведамлення стала вядома, што совецкі народ аднадушна галасаваў за блок комуністаў і беспартыйных. Выбаршчыкі даведаліся, што кандыдаты атрымалі поўную падтрымку ўсяго совецкага народа.

Стала вядома, што бліжэйшы саратнік вялікага Сталіна—Клімент Ефрэмавіч Варашылаў і верны сын нашай партыі т. Ванеев аднадушна выбраны працоўнымі г. Менска.

Рэзультаты выбараў паказалі, што ўесь совецкі народ неабсяжнай краіны згуртаван вакол нашай партыі і любімага Сталіна. Пагалоўны ўдзел насельніцтва ў выбарах паказаў яшчэ раз усяму свету несакрушальную ма-гутнасць, адзінства і адданасць совецкага народа, выкаванага пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна.

Марыя Цёмкіна
Дырэктар акушэрскіх курсаў.
г. Менск.

НЯХАЙ ЖЫВУЦЬ ВЕРНЫЯ ПАСЛАНЦЫ НАРОДА ДЭПУТАТЫ ВЯРХОУНАГА СОВЕТА СССР!

Дэпутат Совета Саюза т. Папкова Е. І. наведала адну з застаў N-скага пагранатрада. Яна расказвае байцам-награнічнікам аб сваёй работе ў калгасе і аб заможным культурным жыцці калгаснікаў. (Белсаюзфото).

Я галасавала за любімага Наркома

Радасныя дні перажывае зараз Беларусь. І як не радавацца: Варашылаў—наш дэпутат у Вярхоўны Совет СССР.

Я 12 снежня—дня выбараў вышэйшай улады чакала як самага шчаслівага дня, як самага вялікага свята, і калі надышла нач з 11 на 12-е, мне ніяк не спалася. Я думала аб нашым сучасным шчаслівым жыцці, аб праклятым мінульым. Мне ўспаміналіся годы імперыялістычнай і грамадзянскай вайны.

Помню вясну 1918 г. Наступалі белапалякі. Я працавала тады кухаркай пры больніцы. Пачалася разня яўрэяў,—пагром. Наша Татарская ул. папала пад руку ім першай. А дома, там на Татарскай, застаўся адзіны сын

моій Абрэмл. Сэрца баліць—не вытрымаць. Як там сын, ці жывы. А можа... Я кінулася бегчы да моў. Старшы доктар крычыць: „Куды ты ідзеши,—ты не бачыш, што робяць польскія бандыты“. „Я хачу загінуць разам з сынам“. Кінуўшы ім гэтыя слова, я пабегла.

З-за вуглоў выскаквалі белапалякі насустрач мне. Я ўцякала без памяці. Бомбы рваліся, а я ўсё бегла. Дабегла дамоў. Сына суседзі захавалі ў падпечак. Хаваючыся па вуглах, завулках, кутках, ратавала жыццё свайго сына і сваё.

Зараз гэты мой сын стаў камандзірам. Муж працуе на шточнай ф-цы імя Крупской. Щасце далі нам наш любімы

Сталін, і такія людзі, як славыны нарком абароны Клімент Ефремавіч, якія не шкадуючы сіл сваіх і жыцця, адбівалі не толькі польскіх сабак, а і ўсіх ворагаў працоўнага народу і далі нам такое радаснае жыццё. Як-жя не любіць нам, не галасаваць за такіх дарагіх людзей краіны!

Калі я атрымала бюлетэнь і прачытала прозвішча таварыша Варашылава, мне здавалася, што ён сам жывы стаіць перада мной і мне так хацелася пагаварыць з ім, расказаць пра нашае жыццё, пра наших дзяцей.

Хатнія гаспадыня
Буня Фейгель.

Менск.

Л. М. ЗАКОЎСКІ

Камісар дзяржаўнай безапаснасці 1-га ранга.

ВЕРНЫ ВАРТАВЫ ПЕРАМОГШАГА СОЦЫЯЛІЗМА

Сёння спаўніеца 20 год ВЧК—АДПУ—НКВД. Совецкі народ і працоўныя ўсяго свету з вялікай радасцю адзначаюць гэту слаўную гадавіну ВЧК—АДПУ—НКВД, які з'яўляеца гразой для буржуазіі і яе наймітаў, аголенным мечам рабочага класа, гордасцю соцыялістычнай рэволюцыі.

Заснавальнік комунізма Карл Маркс, аналізуячи ўрокі Парыжскай комуны, указваў, што адной з буйнейшых памылак комунараў была іх празмерная мяккасць да версальцаў. Пераможны рабочы клас нашай краіны, кіруемы Леніным і Сталіным, не паўтарыў памылак парыжскіх комунараў. 20 снежня 1917 года В. І. Ленін падпісаў дэкрэт аб утварэнні Ўсерасійскай Надзвычайнай Камісіі па барацьбе з контррэволюцыяй, сабатажам і спекуляцыяй. Ленін гаварыў, што на подлыя проіскі ворагаў „у нас няма іншага адказу, апрача адказу ўстановы, якая ведала-б кожны крок змоушчыка і ўмела-б быць не ўгаварваючай, а караючай неадкладна. Без такой установы ўлада працоўных існаваць не можа, пакуль будуць існаваць на свеце эксплаататоры, не маючыя жадання прыпаднесці рабочым і сялянам на блудзе свае права памешчыкаў, свае права капиталістаў“¹⁾.

На страх ворагам і на радасць працоўным пачала сваю слаўную работу ВЧК 20 год таму назад.

ВЧК была створана ў дні, калі і ўнутраная і сусветная буржуазія намагала ўсе свае сілы да таго, каб задушыць узародку маладую совецкую рэспубліку, арганізоўвала паўстанні, правакацыі, замахі. На ўсё гэта, гаварыў Ленін, нельга было адказваць „інакш, як рэпрэсіяй, бязлітаснай, хуткай, неадкладнай, апіраючайся на спачуванне рабочых і сялян“²⁾.

З першых-ж а дзён існавання ВЧК на слаўны пост яе кіраўніка партыя большэвікоў паставіла свайго вернага сына Ф. Э. Дзержынскага. „Буржуазія не ведала

больш ненавіснага імені, чым імя Дзержынскага, які адбіваў сталёву рукой удары ворагаў пролетарскай рэволюцыі“¹⁾ (Сталін). Бясстрашны рыцар рэволюцыі, адданейшы, сумленнейшы большэвік, жывое ўласабленне скромнасці, благародства, рэволюцыйнай пільнасці і жалезнай воілі—такім быў першы чэкіст, не забыўны таварыш Фелікс. Пад яго кіраўніцтвам органы ВЧК падражалі ворагаў у самае сэрца.

У той час, як герайчныя рабочыя Расіі ў саюзе з бяднейшым сялянствам, знясіленыя сусветнай імперыялістычнай вайной, разрушай, самааддана абаранялі заставаўні Вялікай Каstryчніцкай соцыялістычнай рэволюцыі, устане ворагаў рыхтаваліся страшэнныя змовы, плялося павуцінне здрадніцтваў.

Буржуазія і памешчыкі, эсэры і меншавікі—усе сілы контррэволюцыі самкнуліся для барацьбы супроць Советаў, для звяржэння большэвікоў. Ліквідацыя „Камітэта ратунку радзімы і рэволюцыі“—контррэволюцыйнай арганізацыі капіталістаў і памешчыкаў, эсэраў, меншавікоў і кадэтаў; разгром ў студзені 1918 года „Ваеннаі лігі“—манархічнай арганізацыі афіцэраў; раскрыцё і ліквідацыя ў Петраградзе штаба па адпраўцы афіцэраў на Дон; ліквідацыя астаткаў дома Раманавых—такія былі першыя крокі слаўнай ВЧК.

Бясільныя павярнуць ход гісторыі назад, буржуазія і яе агідныя агенты з радоў меншавікоў і эсэраў сталі на шлях тэрора. Яны арганізавалі забойствы Урыцкага, Валадарскага, ранілі Ільіча. Чырвоным тэрорам адказаў рабочы клас на гнусныя злачынствы ворагаў. ВЧК бязлітасна расправілася з контррэволюцынерамі.

Годы грамадзянскай вайны. Совецкая краіна акружана інтэрвентамі, калчакаўскімі, дзенікінскімі, юдзеніцкімі бандамі. У той час, як доблесная Чырвоная Армія адбівала ўдары ворагаў на шматлікіх франтах, ВЧК спыняла ўсякія гнусныя спробы памешчыкаў і капиталістаў нанесці

соцыялістычнай рэволюцыі ўдар з тылу.

Органы ВЧК выкрылі і ліквідавалі тады рад контррэволюцыйных арганізацый. Адной з такіх арганізацый, створанай пры матэрыяльным і маральным падтрыманні германскага імперыялізма, быў „Саюз абароны радзімы і свабоды“, кіруемы заклятым ворагам рэволюцыі правым эсэрам Б. Савінкам. Праграма гэтага саюза, меўшага свае філіялы ў Маскве, Казані, Яраслаўлі, Рыбінску і ў іншых гарадах, заключалася ў звяржэнні совецкай улады і ў аднаўленні капіталізма.

ВЧК выкрыла і разграміла савінкаўскую шайку, знішчыла і другую, створаную кадэтамі, эсарамі і меншавікамі, контррэволюцыйную арганізацыю „Саюз адраджэння“, якія ставіў сваёй задачай звяржэнне совецкай улады пры дапамозе Антанты.

Змова, арганізаваная англійскім паслом Локартам, змова левых эсэраў, „нацыянальны цэнтр“, „тактычны цэнтр“, усякія контррэволюцыйныя банды і саюзы „адраджэння“, „выратавання“, а па сутнасці—прыгнечання рабочых і сялян нашай краіны, былі своечасова выкрыты нядрэмлючым вокам пролетарскай дыктатуры—ВЧК.

Слаўная Чырвоная Армія празніала інтэрвентаў з совецкай зямлі. ВЧК знішчыла астаткі контррэволюцыйных банд крылавых атаманаў. Сваімі перамогамі Чырвоная Армія ў значнай меры абавязана таму, што яе тыл быў забяспечан самаадданай работай органаў ВЧК, якія ўзначальваліся Феліксам Дзержынскім.

Пераможна закончыўшы грамадзянскую вайну, працоўныя прыступілі да аднаўлення народнай гаспадаркі. Але вораг не склаў зброі. Вораг перайшоў да новых форм шалёнага супраціўлення будаўніцтву соцыялізма, перайшоў да эканамічнага шкодніцтва, як асноўнай формы барацьбы супроць дыктатуры рабочага класа. Пралезшы ў совецкія гаспадарчыя органы контррэволюцыйныя элементы рыхталі падпалы, дыверсіі, выбухі, стваралі шкодніцкія арганізацыі,

1) В. І. Ленін. Творы, т. XXVII, стар. 139—140.

2) В. І. Ленін. Творы, т. XXVII, стар. 139.

1) „Правда“ № 166, 22 ліпеня 1926 г.

ставіўшыя сваёй задачай падрыхтоўку новай ваенай інтэрвенцыі, рэстаўрацыі ўлады памешчыкаў і капиталістаў.

Але ВЧК, рэарганізаваная ў АДПУ, ні на мінуту не спыняе бязлітаснай барацьбы з ворагамі. Чэкісты бяззменна знаходзяцца на баявой вахце. Пад кіраўніцтвам ЦК ВКП(б) на чале з таварышам Сталіным органы АДПУ выкрылі і ліквідавалі шкодніцкую арганізацыю „шахціцаў“, „Промпартыю“, „Саюзнае бюро ЦК РСДРП (меншавікоў)“, эсэраўска-кулацкую „Працоўную сялянскую партыю“. Гэтыя арганізацыі імкнуліся ажыццяўіць планавае шкодніцтва ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі, затрымаць тэмпы індустрыялізацыі, стварыць дыспрапорцыю паміж развіццем асобных участкаў народнай гаспадаркі, падарваць совецкі рубель, усямерна супроцьдзейнічаць калектывізацыі.

У 1928—29 гг. „Промпартыя“ арганізвала некалькі выбухаў. Шкодніцкая арганізацыя „па сумішчэнню“ займаўца палітычным, эканамічным і ваенным шпіянажам. Органы АДПУ поўнасцю разгромілі гэтыя асіныя гнёзды міжнароднай контррэволюцыі і тым самым расстроілі інтэрвенцыяніцкія планы імперыялістичных дзяржаў.

Чым больш грандыёзныя перамогі рабочых і сялян, кіруемых ленінска-сталінскай партыяй, тым больш моцна расце нянявісць міжнароднай буржуазіі і яе подлых наймітаў да бацькаўшчыны соцыялізма.

Народы Совецкага Саюза пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна ажыццяўляюць грандыёзную праграму соцыялістичных работ. Прабуючы сарваць велічную соцыялістичную будоўлю, міжнародны імперыялізм засылае ў Совецкі Саюз шпіёнаў, шкоднікаў, дыверсантаў, забойц. Агенты замежных разведак прабуюць пралезці на самыя адказнейшыя ўчасткі соцыялістичнага будаўніцтва, каб знутры падарваць магутнасць Совецкай дзяржавы. Каштоўнай знаходкай для замежных разведак з'явіліся здраднікі радзімы—подляя трацкісцка-зіноўеўскія і бухарынска-рыкаўскія вырадкі.

У сваім дакладзе на лютайскім Пленуме ЦК ВКП(б) таварыш Сталін указаў, што „з палітычнай плыні ў рабочым класе, якой ён быў 7—8 год таму назад, трацкізм ператварыўся ў раз'юшаную і беспрынцыпную

банду шкоднікаў, дыверсантаў, шпіёнаў і забойц, якія дзейнічаюць па заданнях разведчых органаў замежных дзяржаў“¹.

У сваёй дзікай злабе супроць краіны соцыялізма трацкісцка-зіноўеўскія і бухарынска-рыкаўскія адшчапенцы, якія ператварыліся ў прамых агентаў япон-немецкай ахранкі, пайшлі на самыя агідныя і страшэнныя злачынствы—на шкодніцтва і шпіянаж, на дыверсію і забойства лепшых людзей нашай радзімы. Тры годы таму назад трацкісцка-бухарынскія бандыты зрабілі гнуснейшае злачынства—забілі аднаго з лепшых сыноў партыі, непахіснага рэвалюцыянера, кіраўніка ленінградскіх большэвікоў Сергея Міронавіча Кірава. Выконваючы заданні фашысцкіх разведак, трацкісты і бухарынцы сталі на шлях шкодніцтва ў прымесловасці, сельскай гаспадарцы і іншых галінах соцыялістичнай будоўлі. Яны імкнуліся падарваць магутнасць нашай доблеснай Чырвонай Арміі, падрыхтаваць яе паражэнне ў выпадку вайны, аддаць нашу цудоўную соцыялістичную радзіму на разграбленне рэакцыйна-фашысцкім сілам капіталістичных краін.

Веліка заслуга партыі большэвікоў і совецкай улады, здолеўшых дабіцца таго, што наша радзіма мае цяпер добра арганізаваныя, правераныя карныя органы, здольныя абяшкодзіць шпіёнаў, шкоднікаў, дыверсантаў і іншых ворагаў совецкага народа.

Партыя паставіла на чале органаў НКВД цвёрдага, непахіснага сталінца—Нікалая Іванавіча Ежова, у якога слова ніколі не разыходзяцца з справай. Таварыш Ежоў унёс новы большэвіцкі струмень у работу Наркамата ўнутраных спраў, яшчэ шчыльней умацаваў сувязь совецкай разведкі з народам. Пад кіраўніцтвам вернага сталінскага вучня—таварыша Ежова работнікі НКВД, ачысціўшыся ад здраднікаў, разблытаць страшэнны ланцуг правакацый, шкодніцтва, шпіянажа і дыверсій, сплецены заклятымі ворагамі народа. Разгром трацкісцка-зіноўеўскай і бухарынска-рыкаўскай фашысцкай банды—велізарнейшая светна-гістарычная заслуга работнікаў НКВД і іх баявога кіраўніка таварыша Ежова.

1 І. Сталін. Аб недахопах партыйнай работы і мерах ліквідацыі трацкісцкіх і іншых двурушнікаў. Партыядат. 1937. Стар. 11.

У чым сіла совецкай разведкі? Чаму ніякі вораг, як-бы майстэрска і хітра ён ні маскіраваўся, нідзе ні дзенеца ад нядрэмлючага вартавога дыктатуры рабочага класа—НКВД? На гэтыя пытанні вельмі добра адказаў у сваёй прамове на пасяджэнні Прэзідiumа ЦВК СССР 27 ліпеня 1937 года тав. Н. І. Ежоў.

— У капиталістичным свеце,— гаварыў тав. Ежоў,—органы разведкі з'яўляюцца найбольш ненавіснай часткай дзяржаўнага апарату для шырокіх мас працоўнага насельніцтва, паколькі яны стаяць на варце інтэрэсаў пануючай кучкі капиталістаў. У нас, наадварот, органы совецкай разведкі, органы дзяржаўнай безапаснасці стаяць на варце інтэрэсаў совецкага народа. Таму яны карыстаюцца заслужанай павагаю, заслужанай любою ўсяго совецкага народа.

Работнікі Наркамунутспраў заўсёды адчуваюць дапамогу і падтрыманне шырокіх народных мас, якія стаяць на варце вялікіх заўвеју соцыялізма і лічаць выкryццё ворагаў соцыялізма сваёй роднай, кроўнай справай, сваім свяшчэнным абвязкам.

У абстаноўцы грандыёзных перамог адзначае наша радзіма дваццацігоддзе ВЧК—АДПУ—НКВД. Гэтыя перамогі знайшлі ярчэйшае ўласабленне ў Сталінскай Канстытуцыі. З велізарным уздымам праведзена выбарчая кампанія, якая ператварылася ў сапраўдную дэманстрацыю безраздзельнай любві і давер'я народу да партыі Леніна—Сталіна. У Вярхоўны Совет СССР выбраны лепшыя сыны радзімы, партыйныя і непартыйныя большэвікі, беззаетна адданыя справе соцыялізма, стойкі і непрыміримыя ў барацьбе з ворагамі. Перад намі ўстаюць новыя вялізнейшыя задачы будаўніцтва працягністага комуністичнага грамадства. Ні на адну хвіліну не павінны мы забываць, што пакуль існуе капиталістичнае акружэнне, вораг не складзе зброі. Ён засылае і будзе засылаць да нас шпіёнаў, шкоднікаў і дыверсантаў. Міжнародны фашызм будзе і далей імкнуцца выкарыстаць паследышаў трацкісцка-бухарынскай фашысцкай банды. Наша святая задача—выкарчоўваць гэтую нечысць датла! І можна сказаць з упэўненасцю, што кіруемыя сталінскім наркомам таварышам Ежовым работнікі Наркамунутспраў з гонарам вырашай гэту задачу

УКАЛГАСЕ „Звягда”

Калгасні ё яе завуць праста Касцюшай. Часта яны прыходзяць да яе на кватэру параіцца, пагутарыць аб калгасных спраўах. Жанчыны-стаханаўкі, маладыя дзяўчата, таксама заглядваюць да Канстанцыі Антонаўны падзяліцца, паведаць свае таямніцы. Усе жыхары калгаса любяць і паважаюць свайго старшыню. Ды як-жа можа быць інакш? Не першы год працуе яна ў калгасе „Звягда”. Не першую большэвіцкую сябру і ўборку багатага ўраджаю праvodзіць тут гэты добры гаспадар, здольны арганізатар, чулы да людзей кіраунік.

Штогод калгас першым у раёне ідзе па выкананню сельскагаспадарчых работ. З году ў год павялічваецца ўраджайнасць калгасных палёў, з году ў год расце колькасць жывёлы ў калгасе. Звыш трохсот галоў маецца зараз рознай жывёлы.

З вялікай гордасцю і любою гаворыць старшыня т. Паўлава аб людзях калгаснай гаспадарцы, бо ведае, што ва ўсіх калгасных добраўцы, ва ўсіх калгасных спраўах ёсьць значная частка энергіі і сіл кожнага з іх. Уся гэта маёmacь належыць ёй і дзесяткам падобных да яе былых беднякоў, якія знайшлі ў калгасе шлях да заможнага і культурнага жыцця.

Цяжкі шлях жыцця пройдзен т. Паўлавай. Дзяцінства яе—гэта дзяцінства мільёнаў абыздоленых беднякоў. Маленькая дзяўчынка аддалі бацькі яе кулаку Жукоўскаму. Уставаць прыходзілася ў чатыры гадзіны раніцы і канчаць работу разам з цемнатой. А плацілі за гэту работу 3 рублі ў год.

Дрэнна жылося ў чужых людзях дзесяцігадовай дзяўчынцы, але дзяяцца не было куды. Бацькі не моглі пракарміць дзевяць чалавек сям'і. Працавала яна круглы год. Ніякіх адпачынкаў ніколі не ведала. Гаспадары нават не адпускалі наведаць сваіх бацькоў.

Многа крыўі высмакталі ў маладой Канстанцыі розныя эксплаататары. Характэрным прыкладам можа служыць такі факт. Працавала Канстанцыя Антонаўна ў аднаго эксплаататара Чавы-

даева работніцай. На 12 чалавек сям'і трэба было наварыць, прыбраць за імі ўсімі. Трэба было даглядзець двух кароў, пяцёра свіней і індзюшак, якіх вельмі любіла пані Чавыдаява. На работніцу Чавыдаеў усклаў, акрамя гэтага, абслугоўваць інтэрнат пры школе, у якім жыло звыш 30 вучняў, з якіх Чавыдаеў браў грошы ды клаў сабе ў кішэню, а Паўлавай за яе работу нічога не плаціў. Некалькі год працавала Канстанцыя Антонаўна ў гэтага гаспадара. Па начам не спала, днём недаядала, але спышалася своечасова зрабіць ускладзенія на яе „нагрузкі“. У канцы канцоў не вытрымала і збегла. Але ісці не было куды і прышлося шукаць сабе работу ў іншых, падобных да Чавыдаева гаспадароў.

Так ўсе свае маладыя гады Канстанцыя пераходзіла ад аднаго эксплаататара да другога, а лепшага жыцця не знаходзіла. Кожнаму эксплаататару патрэбны быў не чалавек, а яго мазолістыя руки.

Працуючы на кулацкіх палях, часта Канстанцыя Антонаўна марыла аб лепшай долі. Марыла аб сваёй гаспадарцы, аб невялікім кавалку зямлі. Але так і не прышлося мець сваёй гаспадаркі. Мала змянілася яе жыццё, калі яна вышла замуж за такога-ж батрака, як і сама. У жудасным 1914 годзе мужа забралі на вайну. А дзе там было ёй адной з малымі дзецьмі заводзіць гаспадарку?! Так і гнула яна спіну на багацеяў.

Рэвалюцыя пазбавіла т. Паўлаву ад катаржнай работы на кулацкіх палях. Ёй не трэба больш працаваць на крыvasmokaў.

Восем год таму назад яна першая падала думку аб арганізацыі калгаса. Яе падтрымалі ішчэ некалькі бядняцкіх гаспадарак. Яны арганізавалі калгас.

Была вясна 1929 года. Упершыню, калі збег буйнымі ручайкамі з палёў снег, калгаснікі арганізавана выязджалі ў поле. Дружна будавалі сваё новае жыццё. І наступнай вясной да калгаса далучыліся яшчэ 40 гаспадарак, а за імі паступова пайшли і астатнія 50 гаспадароў. Вораг імкнуўся шкодзіць увесе-

час новым гаспадарам, дзейнічаў унутры калгаса: знарок траві пасевы, ламаў мышыны, шкодзіў на жывёлагадоўчай ферме. Патрэбна была вялікая энергія, настойлівасць, пільнасць усіх калгаснікаў, каб перамагчы перашкоды. Адным з такіх энтузіястаў была Канстанцыя Антонаўна. Калгас ачысцілі ад ворагаў, яшчэ дружней пачалі працаваць па ўмацаванню калгаса. З году ў год рос калгас.

За час работы тут Канстанцыя Антонаўна непазнавальны стаў калгас „Звягда“. Шмат новых пабудоў раскінулася на тэрыторыі калгаса. Нядайна скончана пабудова і абсталіванне добрай стайні, якая асвятляеца электрычнасцю. Пабудаван вялікі сарай для малацьбы, скотнік. Зроблен водаправод, куплена аўтамашына, набыты ўсе неабходныя складанія сельскагаспадарчыя мышыны.

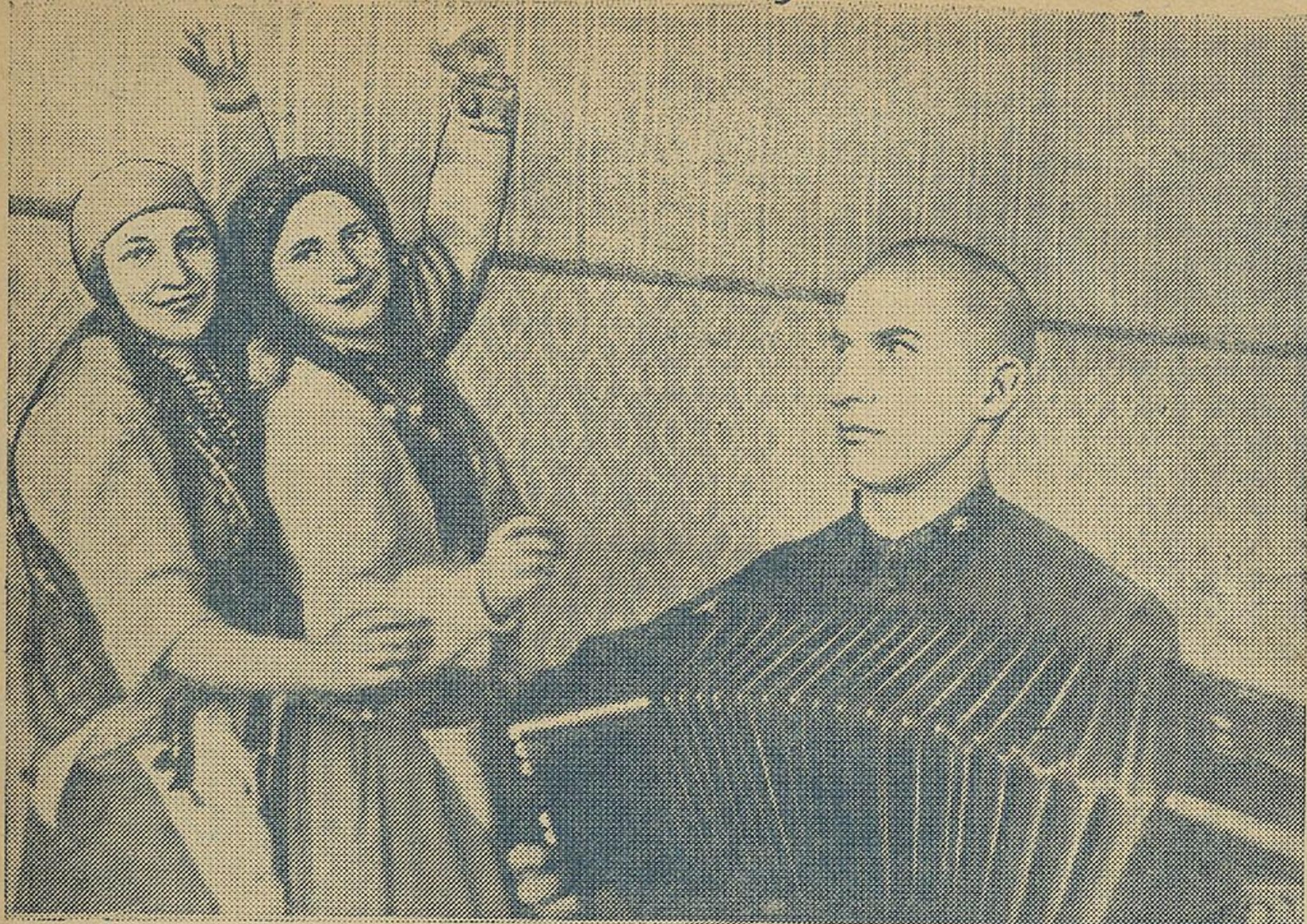
Дамы калгаснікаў асвятляюцца электрычнымі лямпачкамі, на працадзень у гэтым годзе атрымліваюць яны амаль у тро разы больш, чым у мінулым годзе. Па дзвесце пудоў зернавых атрымоўваюць некаторыя калгаснікі. Амаль кожны калгаснік мае па 2—3 галавы рагатай жывёлы, авечак, па 3—4 свінні.

Калгаснікі па-стаханаўску працуюць, заможна жывуць, культурна адпачываюць. На тэрыторыі калгаса маецца клуб, пабудаваны з былой царквы. Там амаль кожны дзень кіно, радыё, гутаркі, лекцыі. Пры клубе ёсьць бібліятэка, якая бярэ knіgі на абмен у гарадской бібліятэцы. Попыт калгаснікаў на сучасную літаратуру вялікі, штодзённа бібліятэка выдае да 40 knіg. На тэрыторыі калгаса пабудавана сямігодка, у якой наўчваюцца 215 дзяцей калгаснікаў. Жывуць яны шчаслівым і радасным жыццём, перад імі адчынены ўсе дарогі.

Так багата, культурна, шчасліва і радасна заканчваюць выдатны 1937 год калгаснікі калгаса „Звягда“ і напярэдадні новага 1938 года намячаюць новыя планы, новыя перспектывы яшчэ больш заможнага жыцця.

Петроўская.

Сялюцкі сельсовет, Віцебскага раёна.

Вялікую культурна-выхаваўчую работу праводзяць жоны каманднага складу Н-скага пагранатрада сярод байкоў-пагранічнікаў.
На здымку: жоны каманднага складу т.т. Іванова Н. П. і Белдунсава Н. П. выконваюць цыганскі танец, баяніст—
чырвонаармеец т. Якаўлеў.

Фото Л. Мазелева (Белсаюзфото)

Я слуга народа

Я дэпутат Вярхоўнага Совета СССР. Я дэпутат таго народа, які ўзрасціў мяне, выхаваў. Я дэпутат самага шчаслівага народа, у якога ёсьць выдатная партыя, партыя большэвікоў, якая ўсімі сваімі карэннямі ўваходзіць у гушчу народаў, партыя—авангард.

Якімі былі хвалючымі дні выбараў у Вярхоўны Совет. Усюды адзінства, усюды выбаршчыкі славілі партыю Леніна—Сталіна.

Я выхадзец з народа. Да не-бывалай вышыні ўзняла мяне партыя Леніна—Сталіна. З сіраты, з простай свінаркі я стала студэнткай Зоотэхнікума. За адданую працу мяне ўзнагародзілі ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцягу, і зараз я дэпутат Вярхоўнага Совета СССР.

Якая радасць напаўняе маё сэрца—няма слоў, каб выказаць удзячнасць нашаму народу за аказане мне давер'я.

На ўсё жыцце застанецца ў памяці выступленне таварыша Сталіна перад выбаршчыкамі

у Вялікім тэатры. Яго слова—якім павінен быць дэпутат—будуць маёй настольнай кнігай жыцця і працы. Быць заўсёды і ва ўсёй дзейнасці грамадскага і палітычнага жыцця падобным ленінскому тыпу, падобным Сталіну,—гэта мары і імкненне моладзі ўсёй нашай краіны.

На мяне, як на дэпутата, ускладзены вялікія абязязкі перад народам. Я яго слуга. Яго воля для мяне закон. Я абыцаю бязлітасна змагацца з ворагамі народа, выконваць наказ народа. Я буду няўхільна выконваць указані таварыша Сталіна, у тым напрамку, якім павінен быць дэпутат.

Наша радзіма, пад кіраўніцтвам партыі большэвікоў, з адсталай, разбуранай, слабой, ператварылася ў магутную соцыялістычную дзяржаву. Яна стаіць гранітным уцёсам, авеянай славай сталінскіх дзён, не ведаючы ні беспрацоўя, ні крызісаў. Квітнеш соцыялістычны край. Весела і заможна жывуць людзі яго. Я ўсе свае маладыя сілы аддам,

каб наша краіна была яшчэ прыгажэйшай, а людзі яе больш заможнымі і культурнымі.

Я вучуся на зоотэхніка. У мінулым мае рэкорды па адкорму свіней былі вынікам адданай і ўпартай працы на карысць радзімы. Хутка свой багаты практичны вопыт я спа-лучу з наукаі і даб'юся яшчэ большых поспехаў у соцыялістычнай жывёлагадоўлі.

З вялікім нецярпеннем чакаю таго дня, калі збярэцца на паседжанне Вярхоўны Совет СССР і я зноў пабачу таварыша Сталіна, які даў мне шчаслівае і радаснае жыццё, убачу таго, хто вывеў нашу краіну з цемры і бескультур'я на светлы і культурны шлях.

Выбаршчыкі Барысаўскай сельскай акругі абрали мяне сваім дэпутатам, і я абавязваюся выканаць ускладзеныя на мяне абязязкі так, як належыць дачцы народа, як належыць члену Ленінскага Комсамола, выхаванай партыяй Леніна-Сталіна.

Е. В. Белая, 13

АБАРОНА ЦАРЫЦЫНА *

Немцы зразумелі, урэшце, адчайны план Варашылава—э усімі трима тысячамі вагонаў прабіца на царыцынскі напрамак. Такое ращэнне прынцыпова ўжо адрознівалася ад партызанскіх дзеянняў чырвоных атрадаў, з якімі немцам прыходзілася мець справу.

Немцы намерваліся заперці варашылаўскія эшалоны паміж Мілеравым і Ліхой і прымусіць 5-ю армію пакінуць вагоны і рассеяцца. Яны пачалі акружанць Ліхую і адначасова з боку Мілерава, кінуліся на прарыў ар'егарда 5-й арміі, якая акапалася пад станцыяй Каменскай.

Варашылаў застаўся тут, у ар'егардзе, з найбольш боездольнымі часцямі. Кіраваць працоўнанем паяздоў у Ліхую былі пасланы Коля Руднеў і Арцём. Яны паскакалі, пераганяючы павольна рушыўшыся паязды.

Раніцой,—гэта быў дзень першага мая,—у затуманеным стэпу, на лініі перадавых акопаў пад Каменскай, сабраўся мітынг. Варашылаў гаварыў з каня:

— Сёння ва ўсім свеце шумяць рабочыя дэманстрацыі пад чырвонымі сцягамі. Сёння дзень яднання, дзень агляду. Чырвоны дзень пролетарыята, чорны дзень буржуазіі, гатовай кожную мінуту ўдарыць бязлітасным свінцом у адкрытыя грудзі рабочых.

Гнеды конь яго, з зоркай на лбе,—дзеля такога вялікага дня вычышчаны ў шашку і туга забітаваны па бабкам за адсутнасцю палатна марлевымі бінтамі,—падціскаў вуши, уздрыгваючы мордай, апірскваў пенай байцоў, якія згрудзіліся вакол камандарма,—загарэлых, дужых, рослых, якія таксама дзеля свята акуратна засцягнулі каўняры і падпаясалі закарузлыя ад поту кашулі. Падняўшы галовы, байцы напружана глядзелі на вясёлы твар камандарма...

— Байцы! Мы першыя рашиліся перайсці ад слоў да справы, кіруемыя вялікім правадыром, не баючыся ўсіх армій і флотаў сусветнай буржуазіі—рашиліся пабудаваць новы свет... У гэтым цвёрдым ращэнні наша першая задача — ачысціць тэрыторию

РСФСР ад імперыялістаў і контрреволюцынераў. Гэта задача даручана вам, байцы, і яе трэба выкананць... Немцы наступаюць, каб захваціць ваеннную маё масць у нашых паяздах і разбурыць насы далейшыя планы барацьбы. Гэтага дапусціць мы не можам. Сёння мы павінны паказаць імперыялістам, што чырвоны сцяг нельга вырваць з пролетарскіх рук... Сёння ва ўсім свеце грыміць „Інтэрнацыянал“, на нашым участку загрыміць пераможны бой. Пролетары ўсяго свету пачуюць яго грозныя гукі. Няважна, што мы—за тысячу вёрст. Бачаць яны нас? Бачаць. Чуюць яны нас? Чуюць. Таварыши, няхай жыве...

Голос яго і крыкі байцоў былі заглушаны: з-за ўзгоркаў з боку Мілерава ўдарылі нямецкія гарматы.

Ліхая—вялікае сяло, якое раскінула па схілах палынных узгоркаў белыя хаты, саламянія гумны, агарожы, высокія топалі, вішнёвыя сады. Чыгуначная станцыя размешчана ля падножжа ўзгоркаў. На ўсход ад сяла і станцыі ляжыць балоцістая нізіна. Яе абгінаюць рэйкі царыцынскай веткі, якая перасякае на першым перагоне ля станцыі Белая Калітва раку Данец.

На поўдзень ад Ліхой ідзе растоўская магістраль. Па ёй цяпер наступалі немцы, абстрэльваючы ў адным перагоне—ад Ліхой—станцыю Зверава. Туды, у Зверава, на бронепляцоўцы выехаў Арцём, каб вызваліць, што можна, з чыгуначнага саставу і вывезці бежанцаў.

Нямецкія аэрапланы круціліся над Ліхой, скідаючы бомбы, і ўжо многа хат і будынкаў палаха, засцілаючы дымам узгоркі і ветракі.

Увесь дзень першага мая прыбываў эшалоны, напіраючы адзін на другі. Запасных шляхоў не хапала для такой колькасці ма-нейруючых паяздоў. Паравозы гудзелі, машыністы лаяліся, высоўваючыся па пояс, бежанцы з расчыненых дзвярэй цяплушак спалохана глядзелі на неба. Паязды рухаліся і зноў падоўгу

стаялі, здавалася, па невядомай прычыне.

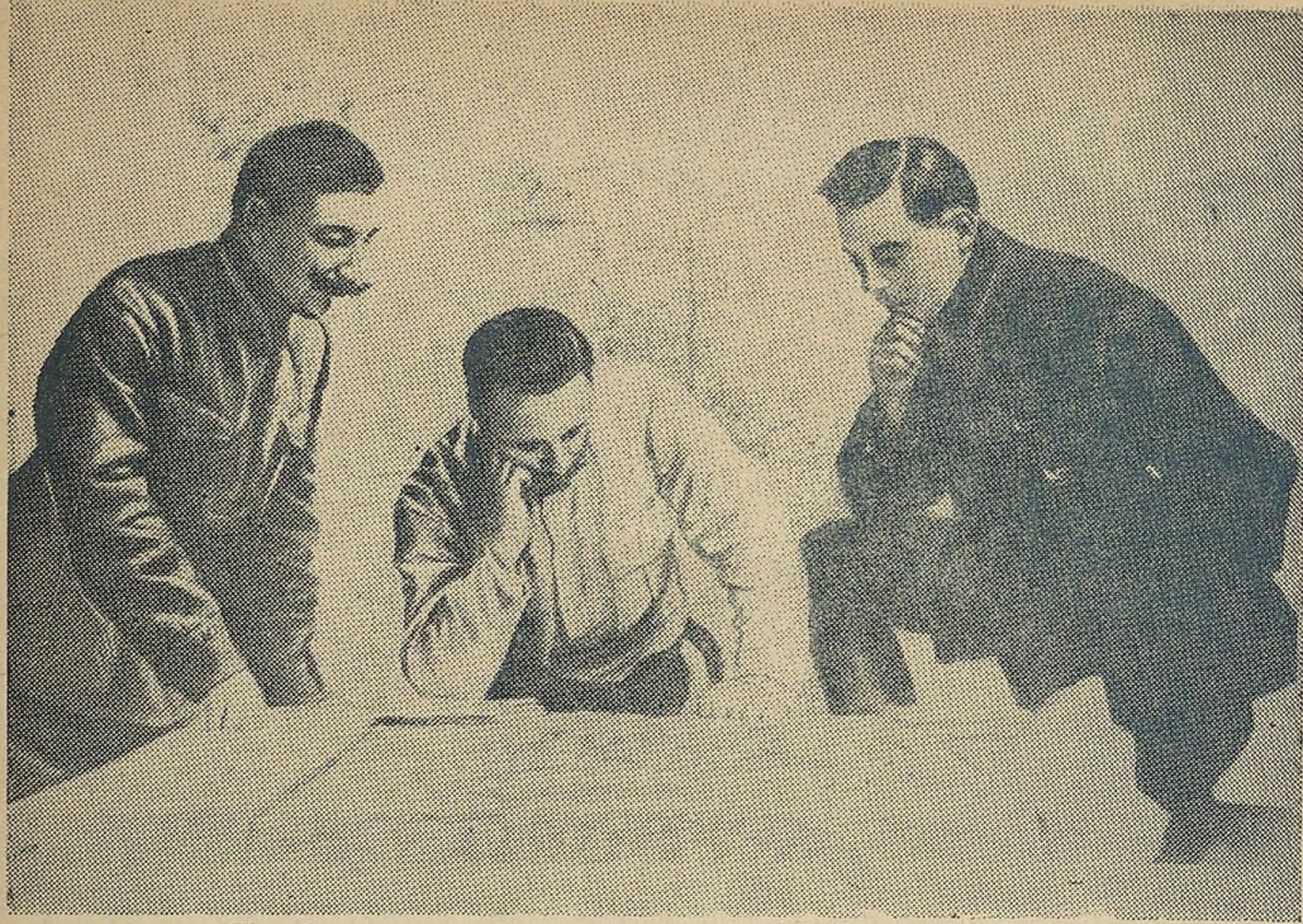
Прычына ўсяго гэтага расту-чага беспарадка была ў тым, што шлях на ўсход, на Царыцын, быў ужо адрезаны: казакі пад Белай Калітвой узарвалі чыгуначны мост праз Данец. Ліхая аказалася мяшком, куды прыбывалі і прыбываў эшалоны з дзесяткамі тысяч людзей, узброеных і бязбройных.

Гарачы быў дзень першага мая ў стэпу пад станцыяй Каменскай. Сонца цмяна свяціла скроў пыл і дым. Жалезны грукат сатрасаў зямлю, размётваючы лінію варашылаўскіх акопаў. Зноў і зноў скроў пыл і дым з'яўляліся напоўпрыгнуўшыся фігуры ў катлах для гатавання бульбы на галовах, з устаўленымі спераду сабе широкімі жалезкамі.

З залітых крывёю акопаў паднімаліся камандзіры аддзяленняў, камісары, вылезлі аглушаныя, асыпаныя зямлём байцы і, раззёўваючы крыкам чорныя раты, разляпляючы запарошаныя зямлём налітыя нянакісцю вочы, спатыкаліся, беглі на сустрач гадам—маць іх памяне,—як вілы ў сноп утыкалі трохганныя штыкі ў вузка плечага, задушанага каўняром, афіцэрышку,—у набітае украінскім салам пузу багровага унтар-афіцэра, ужо без усякай нямецкай самаўпэўненасці верцячага рэвальверам, ва ўпалыя грудзі,—бог яму даруй,—нямецкага радавога ў акулярах, з уздзёрнутым прыстойным носам,—пасланага крывавай буржуазіяй шукаць сабе магілу ў данскіх стэпах...

І раз і другі немцы хадзілі ў атаку і не вытрымлівалі штыковай контратакі, паварачвалі і беглі, і ўжо нямала іх, беда-коў, валялася на палыну або стагналі ў варонках ад снарадаў.

Абараняць прыходзілася, апрача таго, і свой левы фланг ад тундэраўскіх казакаў, не прапускаючы іх да Каменскай. Фронт страшэнна расцягнуўся, перакинуты на правы бераг Данца. Папаўненняў нехватала. Уся надзея была на тое, што за гэтыя

Лепшыя палкаводцы пролетарскай рэволюцыі тт. Варашилаў і Фрунзе, разам з камандармам Першай Коннай тав. С. М. Будзённым, распрацоўваюць план разгрому Врангеля.

суткі эшалоны паспоеюць праісці
Ліхую.

У канцы дня адтуль пачаў
крычаць па тэлефону голас
Колі Руднева:

— „... Казакі ўзарвалі мост пад
Белай Калітвой... Становішча
ўскладніеца... Апрача таго,
сапсавалі шлях па ўсяму пера-
гону да Белай Калітвы... У Лі-
хой таўкучка... Не можам больш
прымаць паяздоў... Примаю ўсе
меры, каб паправіць шлях да
Белай Калітвы... Апрача таго...“

— Хопіць і гэтага, дзякую, —
прабурчэў Пархоменка, які пры-
маў тэлефонаграму.

„... Апрача таго... немцы з га-
дзіны на гадзіну зоймуць Звера-
ва... У нас, на высотах, дземлы-
ны, ужо былі нямецкія раз'езды,
мы адагналі...“

Пархоменка выцягнуў галаву
з-пад футравай бекешы, — ён ёю
прыкрываўся разам з тэлефонным
апаратам ад дакучлівага шуму
гарматнай стральбы... З пры-
красцю насунуў на вушы папаху
і палез з штабнага вагона — шу-
каць Варашилава.

З поля, дзе зноў разгарнуўся
бой, гнала пыль і парахавы смур-
род. Ішлі раненыя, — хто, мор-
шчачыся, надтрымліваў прастрэ-
ляную руку, хто кавыляў, трыв-

маючыся за плячу таварыша,
іншых цягнулі на насілках.
Шальны снарад ірвануў зямлю,
раскідаючы ішоўших. Валіліся
разбітыя павозкі. Ля кола, па-
дагнуўшы калені і, сціснуўшы
у руцэ вырваную з травой зямлю,
ліжала жанчына ў пыльнай
спадніцы, на касынцы яе з чыр-
воным крыжам расплывалася
чорная пляма... Пархоменка ўба-
чыў гнедага каня камандарма.
Веставы, які трymаў яго за
повад, стаяў, закінуўшы галаву.
Шырокаскулы, бязвусы твар
хлапца быў да сінявы бледны,
вочы напоўзакрыты...

— Дзе камандарм? — крикнуў
Пархоменка.

Хлапец разляпіў вусны, ад-
казаў:

— У баі...

Толькі адышоўшы, Пархоменка
здагадаўся, што хлапец смяротна
ранены. Спереду, у клубах пылу,
раулі галасы, ірваліся гранаты.

Пархоменка, прыгнуўшыся, з
наганам пабег у гэтую бойку.
Але лязгат, узрывы, надрыўныя
крыкі аддаляліся. Немцы зноў
не вытрымалі...

З бегу ён кульнуўся ў акоп,
ударыўся каленкамі так, што
пацяминела ў вачах. Ускочыў.
Адтуль з пыльнай імглы да яго

ішоў, пахістваючыся, чалавек, —
на хаду стараўся засунуць ў
ножны шашку, — канец яе заела
ў ножнах. Мокрыя валасы яго
падалі на лоб у патоках поту.

— Э! — крикнуў Пархоменка. —
Клім? Слухай... Чорт! Нельга-ж
так... Чаго-ж ты лезеш у самую
бойку...

Варашилаў спыніўся, бліска-
ючы вачыма ўставіўся на Але-
ксандра Якаўлевіча...

— А што? — сказаў. — Такая
была каша... Ледзь не прарвалі...

Ён ухмыльнуўся і зноў пачаў
соваць шашку. Пархоменка ўста-
віўся на лязо. Яно было ў крыві.

— Вельмі добра.... А па-мойму,
не маеш права... Слухай... Спра-
вы вельмі сур'ёзныя... Зараз
званіў Руднеў...

Варашилаў таксама са здзіў-
леннем паглядзеў на акрываўле-
ны клінок. З сілай кінуў яго ў
ножны. Пайшлі да вагона. Пархо-
менка расказаў аб руднеўской
тэлефонаграме з Ліхой.

Варашилаў только быстра
пакасіўся на таварыша:

— Значыць, трэба біцца, іншага
выходу няма... Пакуль не папра-
вяць дарогу — будзем біцца... Ва-
гоны немцам не аддамо ўсё
роўна...

Рассказ — маш

Пражыла я на свеце сорак восем год. Так многа перамянілася за гэтыя гады, што адразу не прыдумаеш аб чым расказаць. Гісторию жыцця цёмнага, не-прыфарбованага радасцямі, сёння, у лепшыя гады, у адзін прысест не раскажаш. Але вось аб чым хачу расказаць—аб дзецах. Люба мне аб іх гаварыць. Восем чалавек маю сваіх дзеци, дзе-вяты—выхаванец, не родны сын, але я яго не лічу за чужога. З двух год я выхоўвала яго. Ёсь у мяне ў сям'і людзі з рознымі спецыяльнасцямі: ёсь калгасніцы, інжынеры, тэхнікі, будучыя акцёры і лётчыкі.

Дзве дачкі майх ужо замужам. Соф'я ў гэтым калгасе, Хадоська—у Гардунах. Астатнія дзеци вучыца. Каб гэта раней, дык не давялося-б.

Сын Іван вывучыўся на інжынера, працуе ў Казанскай вобласці. Ці марыў раней сын селяніна быць інжынерам? Вучыца было доляй дваранскіх ды памешчыцкіх сынкоў. А зараз усе нашы дзеци маюць магчымасць вучыца.

Не хоча ад Івана адстаць і сын Павел. Яму 17 год, ён вучыца ў Аўтадарожным тэхнікуме ў Гомелі. Іншы раз, як сойдуцца, ды як стануць адзін другому свае веды выкладаць—люба гля-дзець на іх. Проста не пазнаць іх.

Вера,—мая галоўная памочніца па гаспадарцы зараз, вучыца таксама ў 6 класе. Вучыца вельмі добра. І як толькі мае свабодную мінуту—дапамагае мне. Галя сёлета першы год у школу пайшла і з вялікай ах-вотай пачала вучыца. Яна таксама мае ўжо ў гаспадарцы добрахвотную нагрузкую—19 гусей і 8 качак пасвіць.

А вось самая меншанькія. Міша—5 год, ён марыць быць артыстам. І апошні—Валодзя. Яму трэх з паловай гады. Абавязкова хоча быць лётчыкам. Як толькі пачуе над галавой самалёт, просьцца, каб папрасілі „дзядзю з самалёта“, каб яго пакатаў. Часта з-за таго, што дзядзя не бярэ, горка плача.

Дзеци мае шчаслівия. Яны не ведаюць таго, што перажыла я за сваё жыццё,—беднасць, ге-

лад, гора. Нас было таксама 9 дзеци. І як толькі спаўнялася 10 год, нас ужо аддавалі за пастушка куды-небудзь на вёску да кулакоў. Мяне таксама, яшчэ невялічкую дзяўчынку, паслалі ў Насовічы да пана Хвашчэва служыць. Як зараз памятаю першы дзень сваёй працы. Раз будзілі мяне гадзіны ў тры начы дзяжу мясіць, прыгатаваць цеста на хлеб. Я добра і не прачнулася. Як толькі гаспадыня адыйшлася спаць, я заплюшчыўши вочы тут і звалілася, так моцна хацелася спаць. Папала мне за гэта.

Або досвіта мяне будзілі выганяць у поле скацину. Холадна раніцой, асабліва ўвесень. Я сяду пад плот, заснудзь баюся і горка плачу.

Ніколі з памяці не згладзіцца дні пакут. Вось так і прыйшло маё дзецинства па чужых людзях. Працавала многа. За работу мяне любілі, дужая была, а плацілі 20 руб. у год і сукенку.

Аб школе я і мае сёстры і марыць не маглі. У школу мы ў дзецинстве не хадзілі. Я, бывала, з зайздрасцю гляджу, як дзеци багатых з сумачкай ідуць вучыца. Вельмі і мне хацелася ў школу, але так і не прышлося.

Затое, як сталі ў мяне свае дзеци, я цвёрда парашыла ва-што-б там ні стала, а буду вучыца дзеци. Так і рабіла. Перрабівалася сама, а дзеци пасылала ў школу. Праўда, толькі рэвалюцыя дала магчымасць майм дзецим стаць інжынерамі. Калі-б гэта ўлада была царскай—не давялося-б і ім вучыца. Ды толькі ў нас, у совецкай краіне, такое шчаслівае жыццё, такія клопаты аб людзях. Хіба раней была справа каму-небудзь да таго, як мая маці гадавала сваіх дзеци? Ніхто, нават, ніколі і не запытаўся ці жывы дзеци, што яны ядуць. А хіба мала дзён было галодных?

А зараз не толькі пытаюцца як мы жывем. Дзяржава такую вялікую дапамогу дае на выхаванне дзеци. Совецкая ўлада, сам родны Сталін думае аб нас, аб наших дзецих.

Я ў мінулым годзе атрымала 4.000 руб. і ў гэтым годзе—2.000 рублёў. Гэта-ж цэлае багацце! І гэта дзяржава дала на дзеци, толькі выхоўвай, толькі вучы іх!

Усе гроши я выдаткоўваю на дзеци. У мінулым годзе я на 2.500 руб. купіла дзецим, астатнія выдаткавала на палепшанне харчавання. Усяго, усяго на купіла: 1 абутику, і галёш, і сукенак, і паліто. Спецыяльна купіла шафу, і яна поўная адзежы.

Дзеци ў мяне чысценькія, апранутыя і ў кожнага ёсьць па некалькі змен і штанішак і сарочак. Я купіла швейную машыну, і цяпер сама ім шью, толькі-б фасоны былі.

Работы ў мяне хапае з маймі дзецимі, але я так ужо распінавала сваю хатнюю працу, свой рабочы дзень, што я і пашыць і памыць паспіваю. У мяне чыста і падлога вымыта і дзеци на-кормлены. Паспіваю і на працу ў калгас. Працу ў агароднай брыгадзе, не адстаю. Брыгадзір ставіць мяне ў прыклад іншым.

Жывем мы ў калгасе заможна. У нас хапае ўсяго, нельга ні ў якім разе пароўнаць як жылі раней. Мая сям'я жыве заможна ў калгасе, а самае галоўнае—мы адчуваєм клопаты аб нас, калгасніках, аб наших дзецих. Штодзённыя клопаты партыі і вялікага Сталіна натхняюць нас, калгаснікаў, працаваць яшчэ лепш.

Я і мае дзеци вельмі шчасліві. Мы дзякуем вялікаму роднаму Сталіну за шчаслівае жыццё!

Аксіня Сямёнаўна Кірушчанка.
Церахоўскі раён,
Уцьеўскі сельсовет,
калгас „Большэвік“.

Няхай живе наша радзіма—
Саюз Совецкіх Соцыялістычных
Рэспублік!

МАЯ ПРАЦА

У гэтым годзе я працу ў звенівой стаханаўскага звяна калгаса імя Молатава, Славенскага сельсовета. Маё звяно ўзяло абавязательства атрымаць па тоне ільновалакна з аднага гектара.

Параўшыся са сваімі таварышкамі звенневымі, я рашыла, што першая справа — гэта ўгненне. Пачалі збіраць попел і курыны памёт. У нашай рабоце нам дапамагаў старшиня калгаса і аграном тав. Любавіцкі. Унеслі мы ранній вясной пад лён суперфасфат, калійную соль, а перад сяўбой — аміячнай салітры.

Узышоў лён, як шчотка. Любабыло глядзе! Але потым мы зауважылі, што наш лён недастаткова зялёны. Тады мы яго падкармілі аміячнай салітрай і курыным памётам. Лён вырас вельмі вялікі і тонкі. Каб лён не палёг, мы яго падперлі калочкамі.

З аднага гектара мы атрымалі 9 цэнтнераў № 16-18, а з другога гектара атрымалі 10 цэнтнераў.

За ўдарную работу ў калгасе мяне ўжо не раз прэміравалі. Зараз прэміравалі гадзіннікам.

І не марыла я аб такім шчаслівым жыцці ў калгасе, аб таім гонару, як быць стаханаўкай і кіраваць стаханаўцамі. Я яшчэ малапісменная. Пры старым бедным жыцці мне было не да вучобы. Я бяру на сябе абавязак — ліквідаваць малапісменнасць.

Як не радавацца, як не быць шчаслівай, калі жывеш у такой краіне, якой кіруе наш любімы друг і бацька, дарагі Іосіф Вісарыёнавіч Сталін!

Герасімава.

Шклойскі раён.

ЗМАГАРЫ ЗА ЛЁН

Калгасніцы - стаханаўкі, знатныя людзі калгаса „Трэці рашаючы”, Кавалёўскага сельсовета, у 1937 годзе абавязаліся атрымаць рэкордны ўраджай ільну. Гэтага

калгасніцы-стаханаўкі з гонарам дабіліся.

На больш высокіх месцах, дзе для ільну не хапала вільгаці, па некалькі разоў у тыдзень палівалі вадой. Лён надзіва ўдаўся добры. Вышынёй дасягнуў больш метра. Сабралі з гектара больш 7-8 цэнтнераў, сярэднім нумарам 15-16, таксама быў і 22-24 нумар.

Лепшыя стаханаўкі Дуня Лабанава, Матронна Бандарчук, Вера Куманюк, Тацьяна Марчэнко і інш. добрасумленна змагаліся за лепшую апрацоўку ільну. Гэтыя выдатныя людзі калгаса, лепшыя змагары за лён выирацоўвалі норму на 200—300 процентаў.

Калгас, дзякуючы стаханаўскай рабоце, здаў дзяржаве ільновалакно да кастрычніцкага сярэднім плану па валакну на 120%, а ільно-насенню на 135%. Зараз калгаснікі зразумелі ўсю важнасць і карыснасць для сябе добраі апрацоўкі ільну. Атрымаўшы за лён вялікія сумы грошай, калгаснікі ўзялі абавязак працаўцаць у 1938 годзе яшчэ лепш, каб дабіцца яшчэ вышэйшых рэзультатаў, чым у 1937 годзе.

Міхаіл Пухальскі.

Бабруйскі раён.

УЗОРНАЯ РАБОТА

Багатыя ўраджай ільну атрымалі калгасы ў гэтым годзе. Калгаснікі калгаса „Шлях дасонавіці” Варатынскага сельсовета, Бабруйскага раёна, звязлікай стараннасцю даглядалі лён. Адказным за яго вылучылі самых лепшых і больш спрактыкаваных у гэтай справе калгасніц — Марью Капусціну і Ядвігу Сіліцкую, якія самааддана і добрасумленна адносіліся да даручанай ім работы. Лён быў своечасова падняты са сцелішч і звесены да сушняй. Карп Капусцін і Ігнат Балыка адказвалі за сушку.

Усе калгаснікі змагаліся за хутчэйшую апрацоўку трасты і своечасовую здачу дзяржаве добраякаснага ільновалакна. Каця Гарбакова, Арына Цыганкова і Надзяя і Варвара Капусціны нормы па апрацоўцы трасты штодзённа перавыконваюць у два разы. Якасць іх работы добрая.

Р. В. Паражневіч,

Ц. Б. ФРЫД

Заўчастная смерць вырвала з нашых радоў чулага, адзыўчылага таварыша Цылю Барысаўну Фрыд. Выходзец з рабочай сям'і, сама ў мінулым работніца, яна ўсё сваё свядомае жыццё звязала з большэвіцкай партыяй, з ленінскім комсамолам.

Яшчэ зусім маладой — 17-гадовай дзяўчынай — уступае Цылю ў комсамол і з першых дзён становіца актыўным яго членам. І на нізавой рабоце на фабрыцы, і на кіруючай комсамольскай рабоце Цылю з гонарам апраўдае высокое званне члена ленінскага комсамола.

У 1926 годзе ўступае яна ў рады ВКП(б). Скромны, адданы большэвік — усюды, куды-бы яе ні паслала партыя, яна заўсёды ап-

раўдвали аказанае ёй давер'е. Па-большэвіцку падыходзіла да кожнай даручанай ёй работы.

4 гады Цыля Фрыд працавала ў рэдакцыі „Звязды” і усе гэтыя гады яна з усёй сур'ёзнасцю адносілася да высокага звання работніка большэвіцкага друку. У апошні час ЦК КП(б)Б вылучыў яе на работу адказным рэдактарам журнала „Работніца і калгасніца Беларусі”. Заўсёды яна вяла непрыміримую барацьбу з ворагамі партыі, заўсёды адстойвала чыстату радоў ленінска-сталінскай партыі.

Бывай, дарагі таварыш. Памяць аб табе астанецца ў наших сэрцах надоўга.

Група таварышоў.

Рэдкалегія.

Адрас рэдакцыі: Менск, Дом Працы, 3-і паверх, пакой 8. Тэл. 24-070, 24-058.

Друкарня імя Сталіна.

Здана ў набор 21/XI—37 г.

Заказ № 1920.

Падпісаны да друку 29/XI—37 г.

Тыраж 6.860 экз.

Падпісаны да друку 29/XI—37 г.

Уп. Галоўлітбел № 3351.

У нумары 2½ арк. 120.140 друк. знакаў.

1964 г. Цана 20 кап.

Да гэтага нумара дадаецца ўкладка-выкрай

На здымку „Дэлегатка”—работа мастака І. Піменава, для юбілейной выстаўкі „Індустрыйя Соцыялізма”.
Фото Юнга—Белсаюзфото.